

IPB

Indicadors | Progrés | Benestar

#IPBCambra

15 de març de 2023

IPB

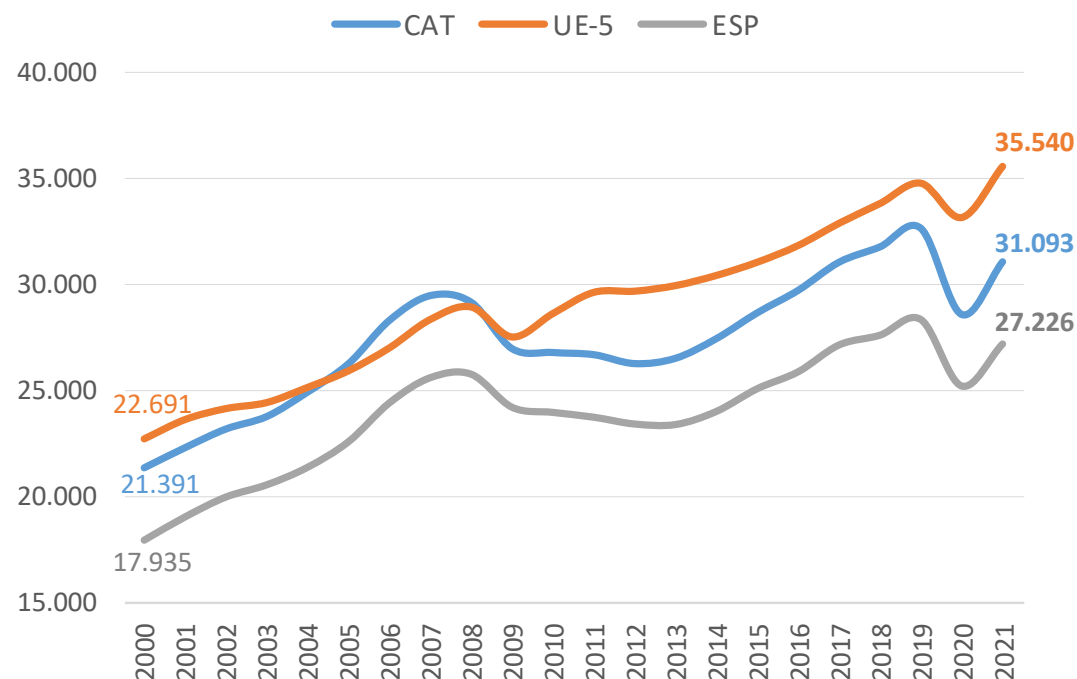
Indicadors de Progrés i Benestar

1.1. PROGRÉS ECONÒMIC → PIB

PIB per càpita (€ corrents PPA)

PIB per càpita. Euros corrents, PPA. Anual

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat, INE i Eurostat

CAT: Catalunya,

ESP: Espanya

UE-5: Alemanya, França, Itàlia, Bèlgica i Països Baixos

PPA: Paritat de Poder Adquisitiu

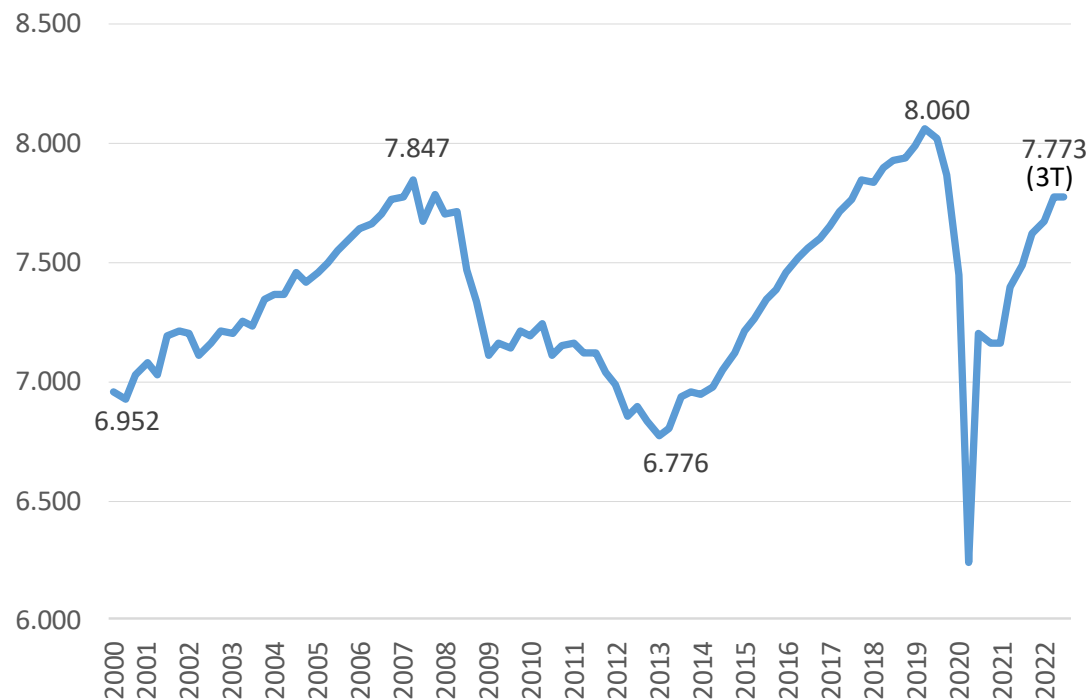
El procés de convergència de CAT en termes de PIB per càpita amb el nucli europeu s'havia estancat abans de la Covid-19 (CAT/UE-5 2017 = 94,6%; 2019 = 94,0%).

L'impacte de la pandèmia va ser més intens a CAT, però el 2021 s'ha reduït el diferencial amb la UE-5 (CAT/UE-5 2020 = 86,4%; 2021 = 87,5%).

1.1. PROGRÉS ECONÒMIC → PIB

PIB per càpita (€ 2015)

PIB per càpita. Euros constants 2015. Trim. Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat

El fort progrés del PIB per càpita a CAT entre el 2013 i 2019 també s'observa en termes absoluts (creixement del 17% acumulat o 1,8% mitjà anual).

El PIB per habitant es recupera més lentament del previst per l'impacte de la crisi energètica, però el 3T 2022 se situa a només un 1,2% del nivell previ a la Covid-19 (4T 2019).

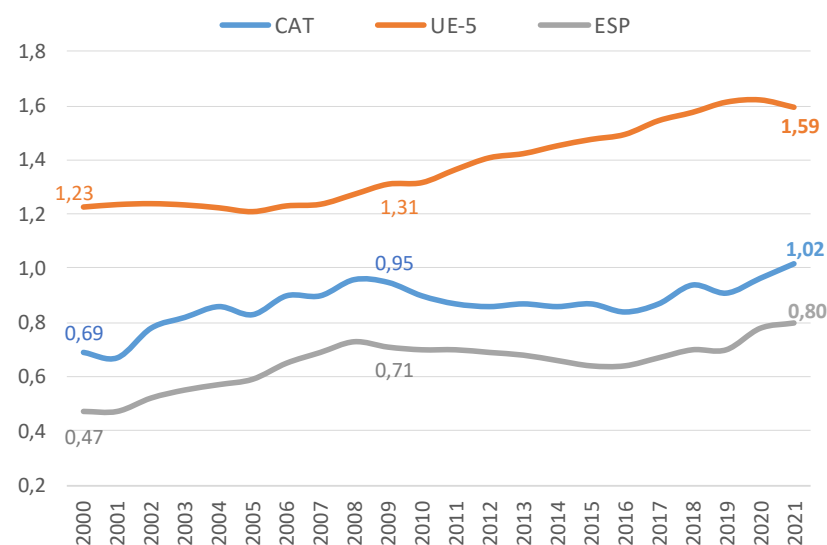

1.2. PROGRÉS TECNOLÒGIC → INNOVACIÓ

Despesa en R+D (%PIB)

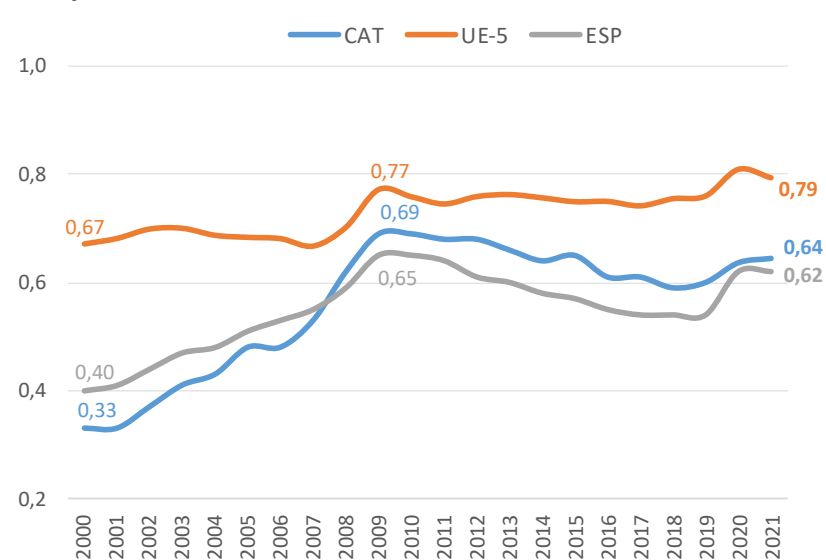
La despesa en R+D a CAT ha incrementat fins a l'**1,67% del PIB el 2021 (1,61% el 2020)**, en contrast amb el descens al nucli europeu (**2,44% el 2020 i 2,40% el 2021**). Aquesta evolució favorable a CAT s'explica en gran mesura per l'augment del % R+D/PIB de les empreses (del 0,96% el 2020 fins a l'**1,02% el 2021**).

Despesa en R+D. Empreses. En % del PIB. Anual

Font: Elaboració pròpia a partir d'Eurostat i l'INE

Despesa en R+D. AA.PP. i universitats. En % del PIB. Anual

Font: Elaboració pròpia a partir d'Eurostat i l'INE

Despesa R+D de les AA.PP i universitats: inclou la despesa en R+D de les universitats públiques i privades.

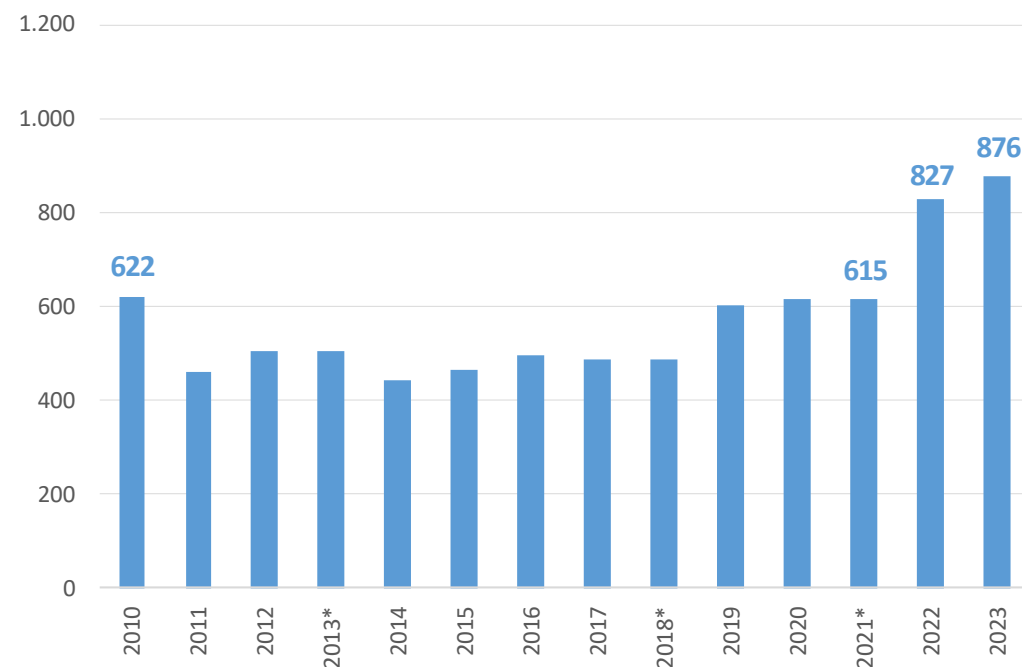

1.2. PROGRÉS TECNOLÒGIC → INNOVACIÓ

Despesa pressupostada en R+D+I (euros corrents)

Despesa pressupostada en R+D+I. Sector públic autonòmic. CAT

Milions d'euros (corrents)

Font: Elaboració pròpia a partir dels Pressupostos de la Generalitat.

* Pressupostos prorrogats.

La despesa pressupostada en R+D+I per part de la Generalitat va romandre estancada a preus corrents entre el 2010 i el 2021.

El 2022 la Generalitat va pressupostar una despesa de 827 M€ (34,5% més que el 2020), amb un increment del 5,9% l'any 2023.

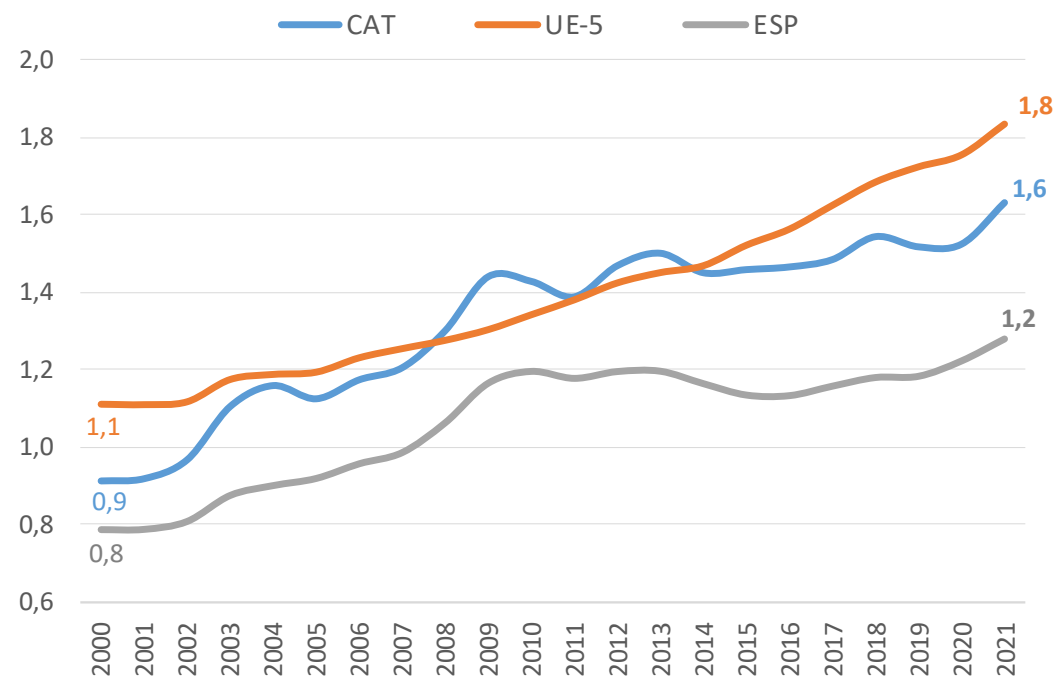

1.2. PROGRÉS TECNOLÒGIC → INNOVACIÓ

Ocupats en activitats de R+D i investigadors (%)

Treballadors en activitats de R+D i investigadors. Anual

%, sobre el total ocupats

Font: Elaboració pròpia a partir d'Eurostat i l'INE

Treballadors en activitats de R+D i investigadors: l'indicador fa referència al nombre de treballadors en activitats de R+D i investigadors equivalents a temps complet.

El percentatge d'ocupats en activitats dedicades a la R+D i investigació ha seguit una trajectòria divergent a CAT en relació amb el nucli europeu durant el període de recuperació econòmica (2014-2019).

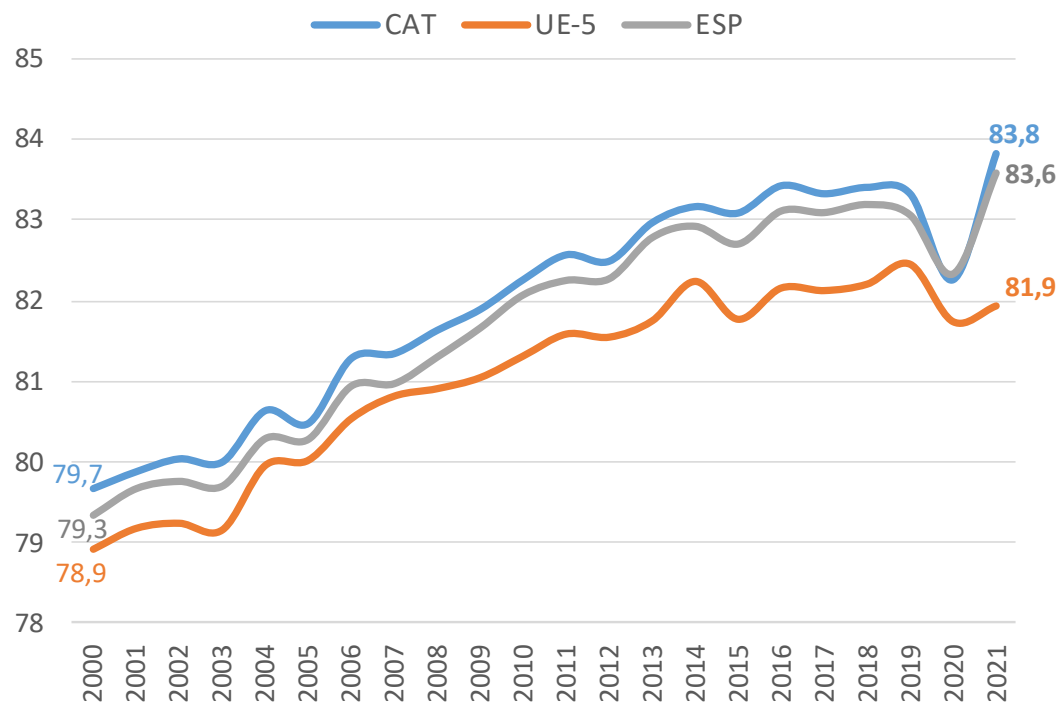
El 2021 ha estat un any positiu per a CAT, atès que el pes dels treballadors en R+D ha crescut més ràpidament que a la UE-5, assolint l'1,6% del total d'ocupats.

2.1. BENESTAR FÍSIC → SALUT

Esperança de vida (anys)

Esperança de vida. Anys. Anual

Font: Elaboració pròpia a partir d'INE i Eurostat

Esperança de vida: esperança de vida al néixer a CAT i ESP i amb menys d'1 any a la UE-5.

L'augment secular de l'esperança de vida és producte de diferents factors (alimentació, higiene, tractaments, prevenció, etc.), i és especialment elevada a CAT (83,8 el 2021).

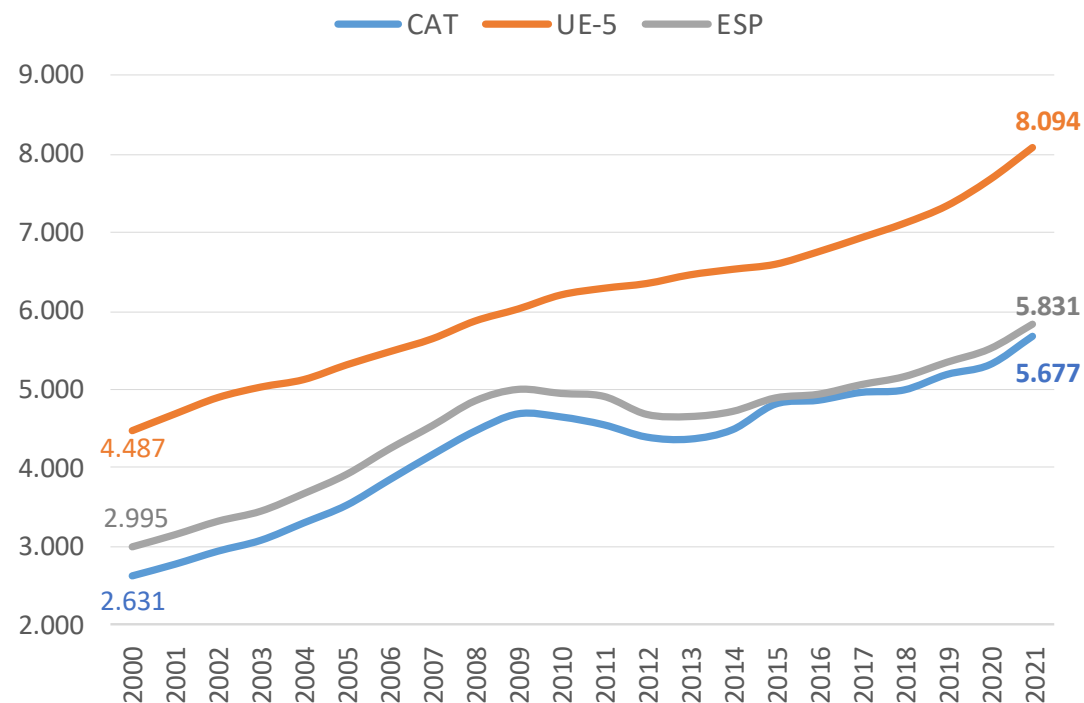
Aquest fenomen suposa un repte per al sistema de salut, que ha de fer front a un l'envelliment progressiu de la població.

2.2. BENESTAR SOCIAL → SERVEIS PÚBLICS

Consum públic (€ corrents PPA)

Consum públic per càpita. Euros corrents, PPA. Anual

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat, INE i Eurostat

Consum públic: inclou la despesa sanitària, en educació, seguretat, sous dels funcionaris, etc. No inclou la inversió pública, les pensions, les prestacions d'atur i l'amortització del deute públic.

PPA: Paritat de Poder Adquisitiu.

El consum públic per habitant va créixer molt intensament a CAT en comparació amb la UE-5 durant l'etapa expansiva (CAT/UE-5 2000 = 58,6%; 2009 = 77,7%).

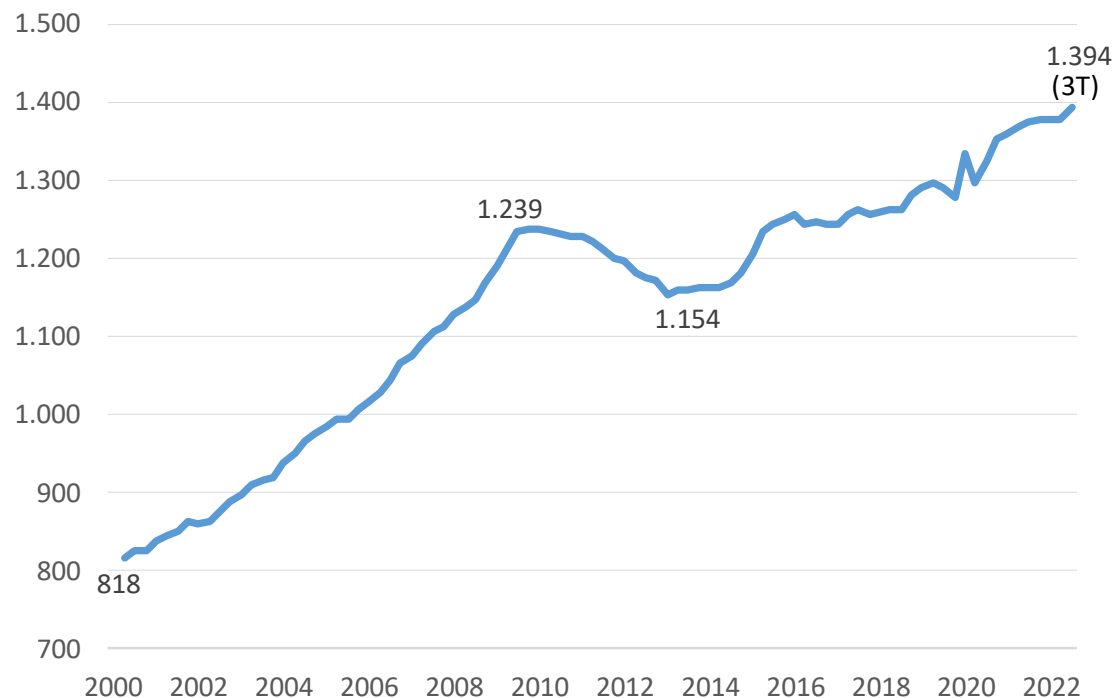
Un cop superada la crisi del 2008, **la despesa dels serveis públics bàsics a CAT es troba pràcticament estancada en relació amb la UE-5** (CAT/UE-5 2014 = 68,6%; 2021 = 70,1%).

2.2. BENESTAR SOCIAL → SERVEIS PÚBLICS

Consum públic (€ 2015)

Consum públic per càpita. Euros constants 2015. Trimestral. CAT

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat

Consum públic: inclou la despesa sanitària, en educació, seguretat, els sous dels funcionaris, etc. No inclou la inversió pública, les pensions, les prestacions d'atur i l'amortització del deute públic.

La despesa real en serveis públics per habitant a CAT ha augmentat un 70% des de l'any 2000 (molt per sobre del 13% del PIB per càpita fins al 2019).

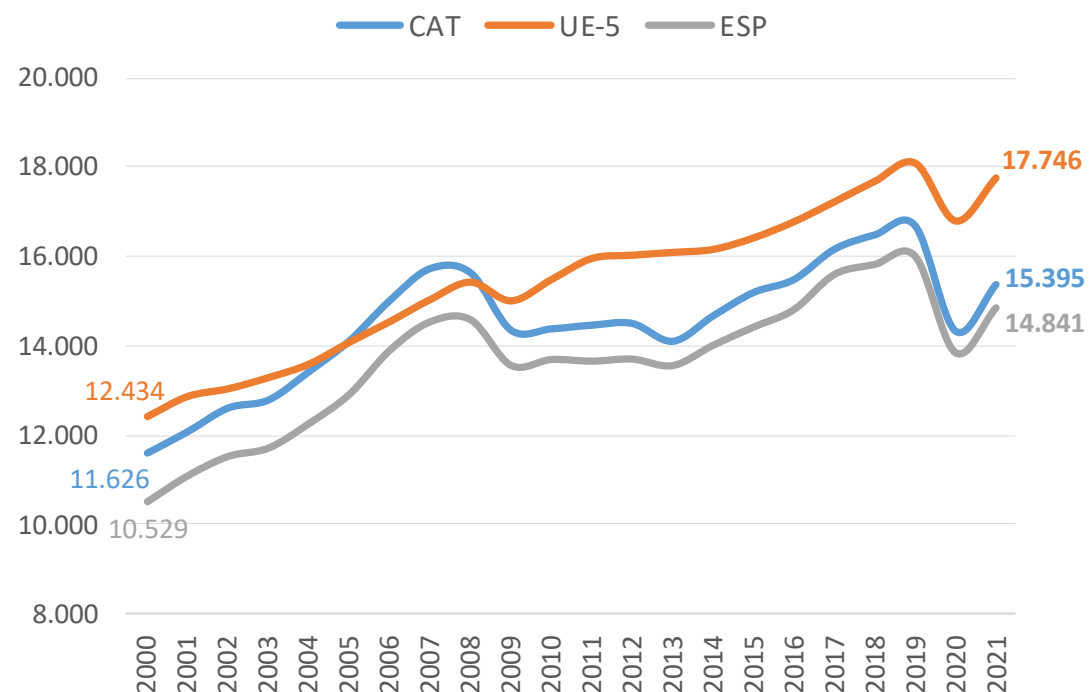
Després del fort creixement de la despesa pública per contrarestar l'impacte de la pandèmia, **es recupera la tendència dels anys previs a la Covid-19.**

2.3. BENESTAR ECONÒMIC → CONSUM PRIVAT

Consum privat (€ corrents PPA)

Consum privat per càpita. Euros corrents, PPA. Anual

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat, INE i Eurostat

PPA: Paritat de Poder Adquisitiu.

El patró de creixement de CAT mostra un procés de convergència del consum privat real per càpita en etapes expansives i de divergència en períodes recessius.

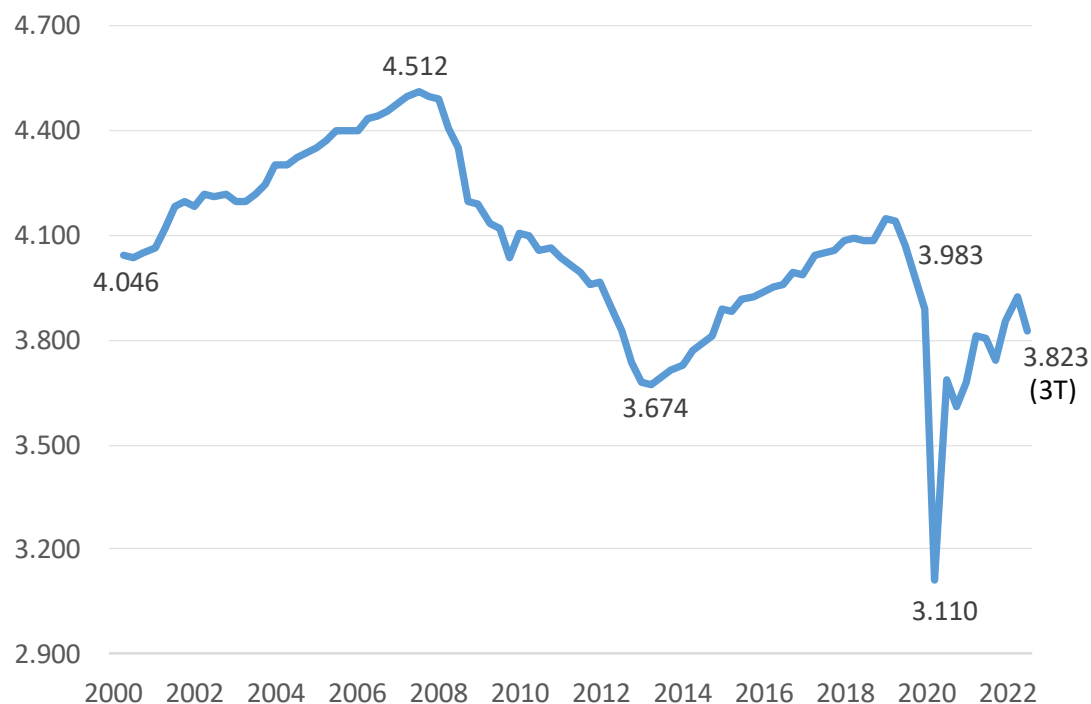
La recuperació del consum privat l'any 2021 ha estat intensa a CAT, però se situa molt lluny dels nivells relatius amb la UE-5 de 2019 (CAT/UE-5 2019 = 92,4%; 2021 = 86,8%).

2.3. BENESTAR ECONÒMIC → CONSUM PRIVAT

Consum privat (€ 2015)

Consum privat per càpita. Euros constants 2015. Trimestral. CAT

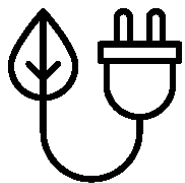

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat

PPA: Paritat de Poder Adquisitiu.

El consum real privat per habitant a CAT abans de l'esclat de la pandèmia era un 1,6% inferior en comparació amb els inicis del segle XXI.

El consum privat per càpita ha retrocedit un 2,5% intertrimestral el 3T de 2022 pel fort augment dels preus, i encara se situa un 4,0% per sota del nivell pre-pandèmia.

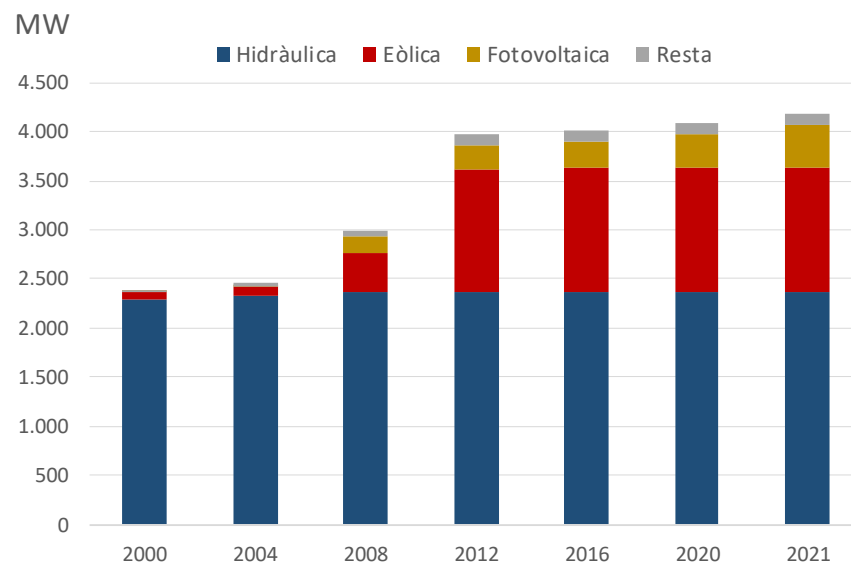

3.1. SOSTENIBILITAT AMBIENTAL → ENERGIA

Potència i producció d'energia elèctrica amb fonts renovables (%)

CAT va augmentar un 3,9% anual l'estoc de potència elèctrica renovable entre el 2000 i 2011, però a partir del 2012 l'avenç ha sigut molt modest (0,6% anual). En conseqüència, el **pes de la producció elèctrica de fonts renovables roman estancat a CAT des de fa una dècada** (17,5% el 2021).

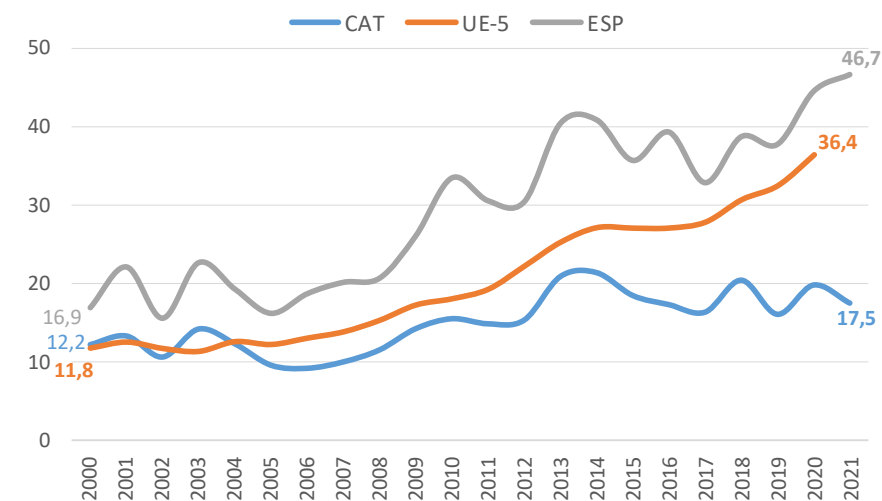
Potència elèctrica instal·lada de fonts renovables. Anual. CAT

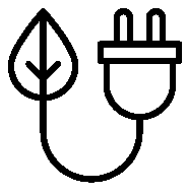
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut Català de l'Energia (ICAEN).

Fonts renovables: inclou l'energia hidràulica, eòlica, fotovoltaica. La "resta" de renovables inclou el biogàs, la biomassa, la solar termoelectrica i una fracció dels residus sòlids urbans.

Producció bruta d'energia elèctrica amb fonts renovables. Anual %, sobre el total de la producció elèctrica bruta.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut Català d'Energia, Red Eléctrica i Eurostat

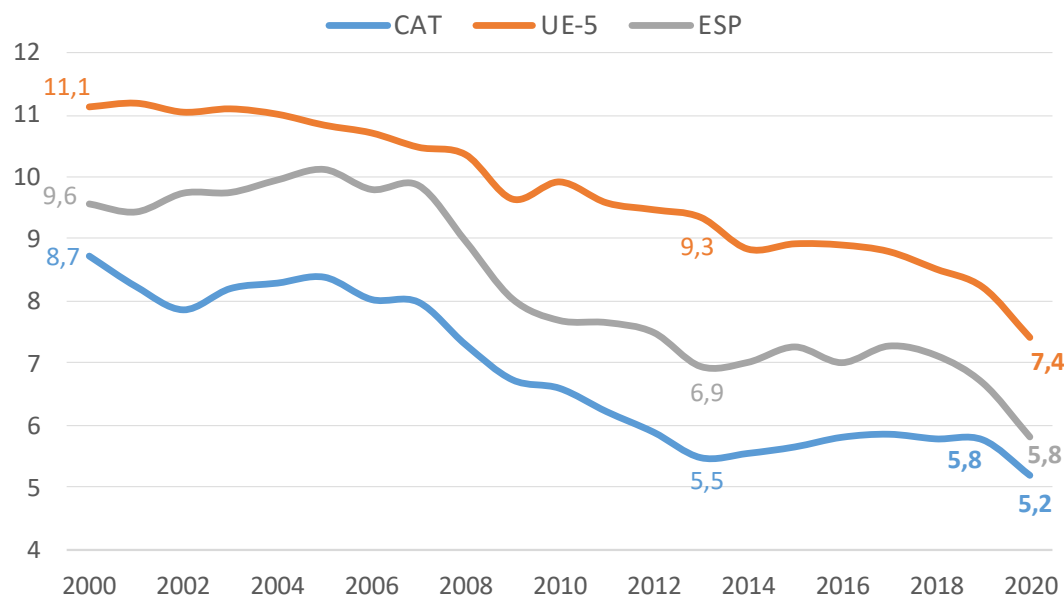

3.1. SOSTENIBILITAT AMBIENTAL → ENERGIA

Emissions de gasos contaminants (tones de CO₂ per càpita)

Emissions de gasos d'efecte hivernacle. Anual

Tones de CO₂ equivalent per càpita

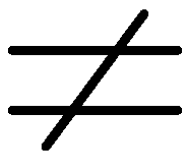
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic (OCCC) i European Environment Agency. *Dada 2020 a Catalunya Avanç de l'estimació (OCCC).

Les fonts de generació d'emissions són:

1. Activitats de combustió (sector energètic, indústries manufactureres i construcció, transport i altres sectors);
2. Emissions fugitives de combustibles (combustibles sòlids, petroli i gas natural);
3. Processos industrials (no energètics);
4. Agricultura;
5. Tractament i eliminació de residus.

La importància de l'energia nuclear i el consum residual d'energia procedent del carbó, confereix a CAT un avantatge comparatiu pel que fa a les **emissions de gasos contaminants** per habitant, molt inferior a la referència europea.

En contrast amb la bona evolució d'aquest indicador des del 2005, **entre 2014 i 2019 no s'observen avenços que disminueixin els gasos d'efecte hivernacle per càpita** (el descens del 2020 és una anomalia estadística fruit del descens de l'activitat econòmica).

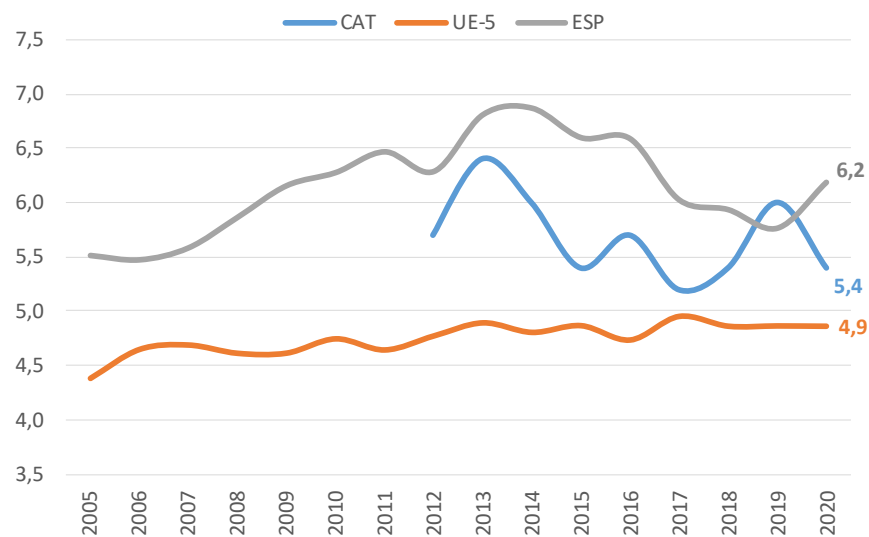

3.2. SOSTENIBILITAT SOCIAL (I) → DESIGUALTAT

Coeficient S80/S20 i coeficient de Gini (valors índex)

CAT té un nivell de desigualtat superior a la UE-5 i estretament vinculada amb l'evolució del mercat laboral. Les **mesures d'urgència aprovades per minimitzar l'impacte de la Covid-19** (ERTOS, ajuts directes al teixit empresarial, crèdits, etc.) **van ser efectives per contenir l'augment de la desigualtat.**

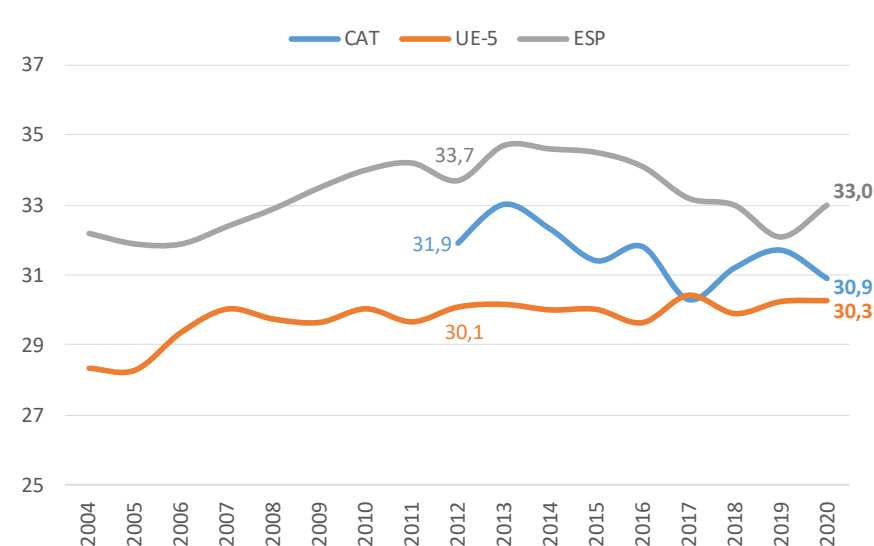
Coeficient S80/S20 després de transferències socials. Anual

Font: Elaboració pròpia a partir d'Eurostat i l'INE

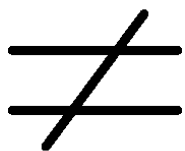
S80/S20: Suma dels ingressos del 20% d'individus amb rendes més altes dividit per la suma dels ingressos del 20% d'individus amb un nivell de renda inferior.

Coeficient de Gini després de transferències socials. Anual

Font: Elaboració pròpia a partir d'Eurostat i Idescat

Coeficient de GINI: quantifica el grau de desigualtat en la distribució de la renda (augmenta a mesura que la desigualtat econòmica és més elevada).

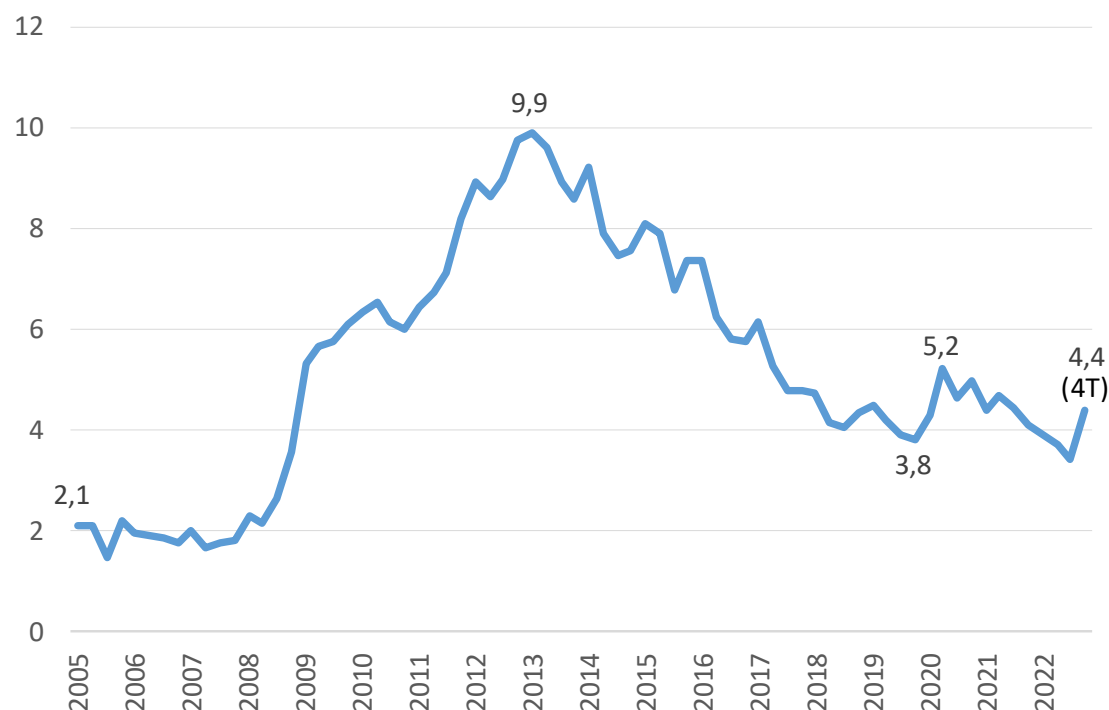

3.2. SOSTENIBILITAT SOCIAL (I) → POBRESA

Llars amb tots els actius desocupats (%)

Llars amb tots els actius desocupats. % total. Trimestral. CAT

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat

Actius: persones que treballen o busquen feina.

El percentatge de llars amb tots els actius a l'atur mostra una evolució procíclica, fet que suggereix l'aprovació de polítiques encaminades a mitigar la destrucció d'ocupació en períodes recessius.

Aquest indicador va repuntar en el 4T de 2022 (4,4%) en relació amb el trimestre anterior (3,4%) en un context d'elevades **pressions inflacionistes i una pèrdua de confiança del teixit empresarial**.

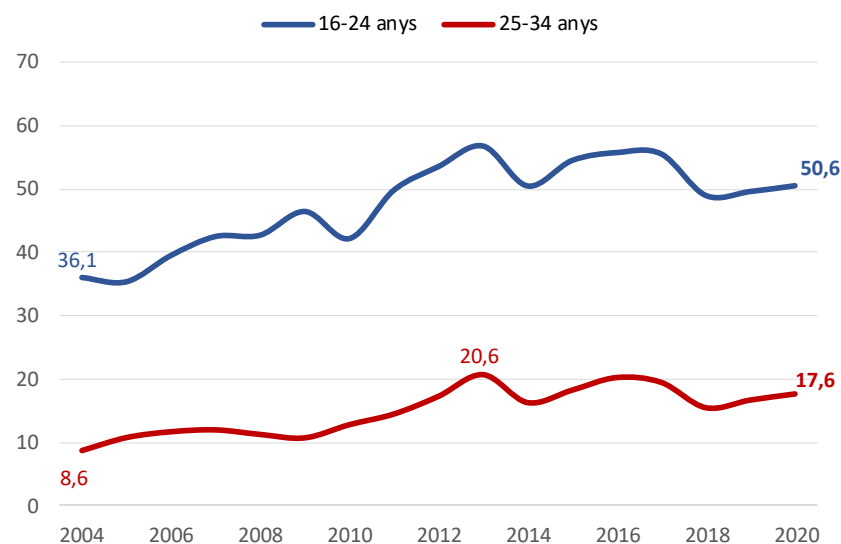

3.3. SOSTENIBILITAT SOCIAL (II) → EQUITAT GENERACIONAL

Bretxa salarial dels joves (%) i Taxa d'atur juvenil (%)

La bretxa salarial dels joves a CAT es va incrementar durant la fase recessiva (2009-2013) i no va disminuir durant la recuperació (2014-2019). El motiu que explica aquest fenomen és l'augment de la precarietat de les condicions laborals dels joves (taxa d'atur, temporalitat, parcialitat, etc.).

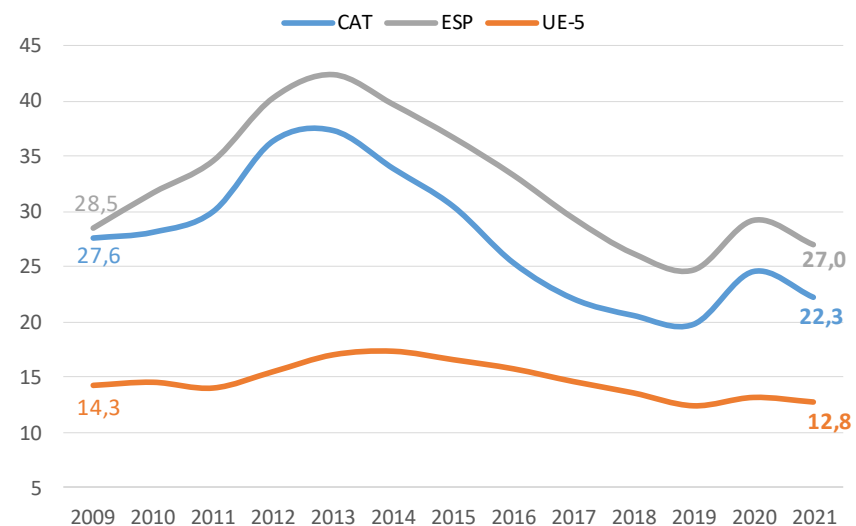
Bretxa salarial dels joves. En percentatge. Anual. Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'Estructura Salarial (INE).

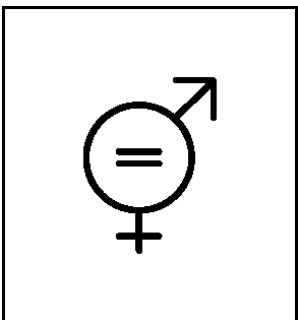
Bretxa salarial dels joves: diferència entre el salari brut anual mitjà de l'ocupació assalariada total i de l'ocupació assalariada jove, en percentatge del salari brut anual mitjà de l'ocupació assalariada total.

Taxa d'atur juvenil. En percentatge. Anual.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori Català de la Joventut i Eurostat.

Taxa d'atur juvenil: aturats entre 16 i 29 anys (15 i 29 anys a ESP i CORE) respecte al total d'actius en aquest grup d'edat.

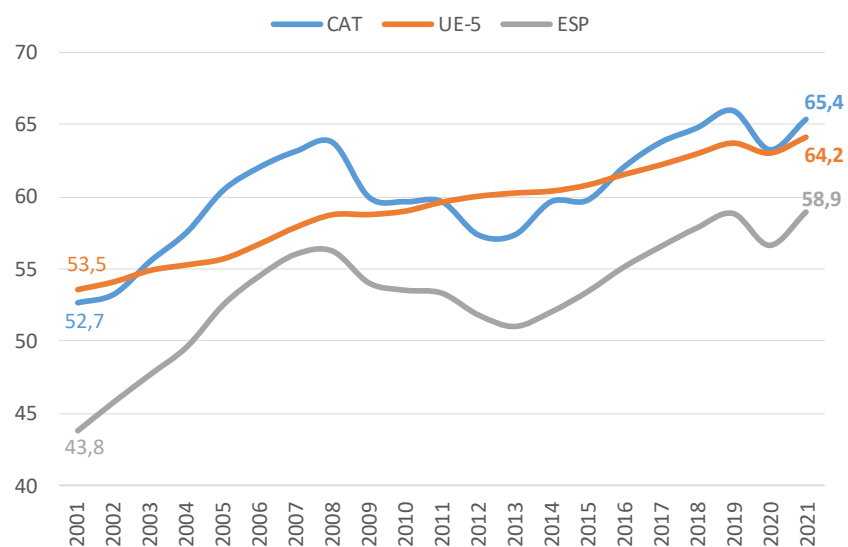

3.3. SOSTENIBILITAT SOCIAL (II) → EQUITAT DE GÈNERE

Taxa d'ocupació femenina (%) i Bretxa salarial de gènere (%)

La taxa d'ocupació femenina a CAT creix intensament el 2021, amb un diferencial positiu amb el nucli europeu. La bretxa salarial de gènere a CAT manté una tendència decreixent el 2020 (12,5%), i se situa per sota de la UE-5 (13,2%) per segon any consecutiu.

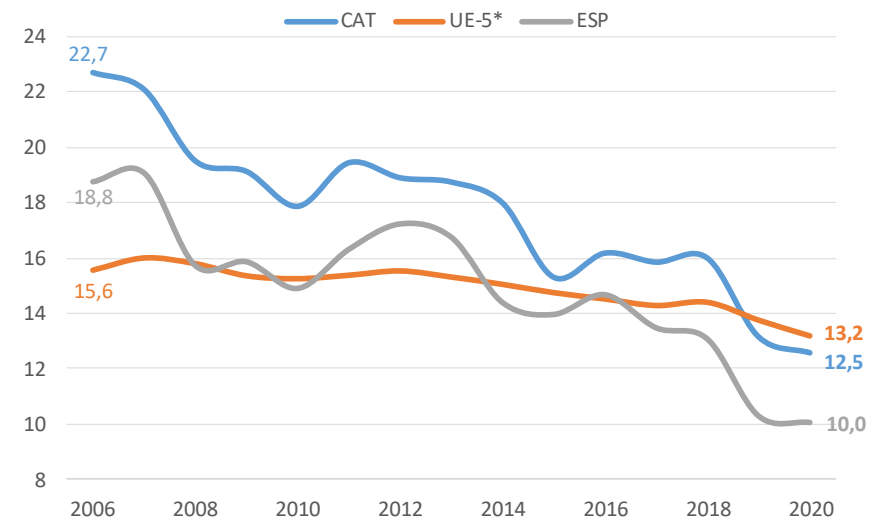
Taxa d'ocupació femenina. En percentatge. Anual

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE i Eurostat

Taxa d'ocupació: ocupats entre 16 i 64 anys (15-64 a la UE-5) respecte a la població d'aquest grup d'edat.

Bretxa salarial de gènere. En percentatge. Anual

Font: Enquesta d'Estructura Salarial (INE) per a CAT i a ESP i Eurostat a la UE-5

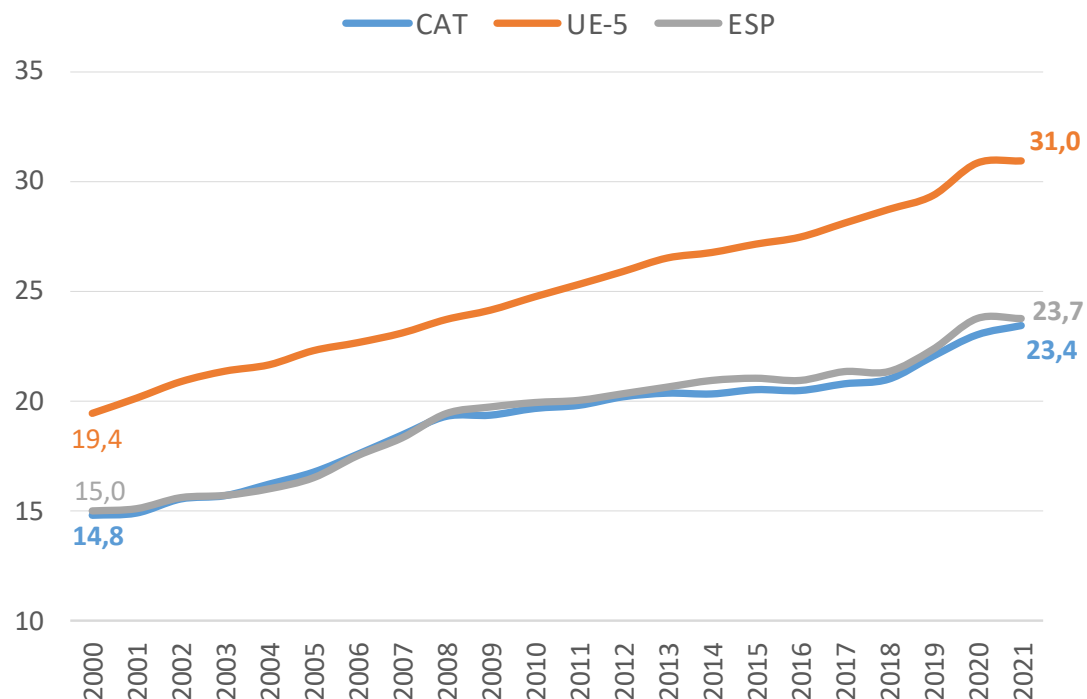
Bretxa salarial de gènere: diferència entre el salari brut mitjà per hora de l'ocupació assalariada masculina i de l'ocupació assalariada femenina, en percentatge del salari brut mitjà per hora de l'ocupació assalariada masculina. (*) La sèrie de la UE-5 inclou tota l'ocupació assalariada d'empreses amb deu o més empleats, excloent l'administració pública i l'ocupació a les llars.

4.1. QUALITAT DEL CREIXEMENT → EQUITAT EN LA DISTRIBUCIÓ

Salari per hora treballada (€ corrents PPA)

Salari mitjà per hora. Euros corrents, PPA. Anual

Font: Elaboració pròpia a partir d'Eurostat i l'INE

Salari mitjà per hora: salari mitjà brut per hora treballada efectiva dels assalariats.

PPA: Paritat de Poder Adquisitiu.

El salari hora a CAT divergeix de forma notable amb el nucli europeu a partir de la crisi immobiliària (CAT/UE-5 2008=81,4%; 2019=75,0%).

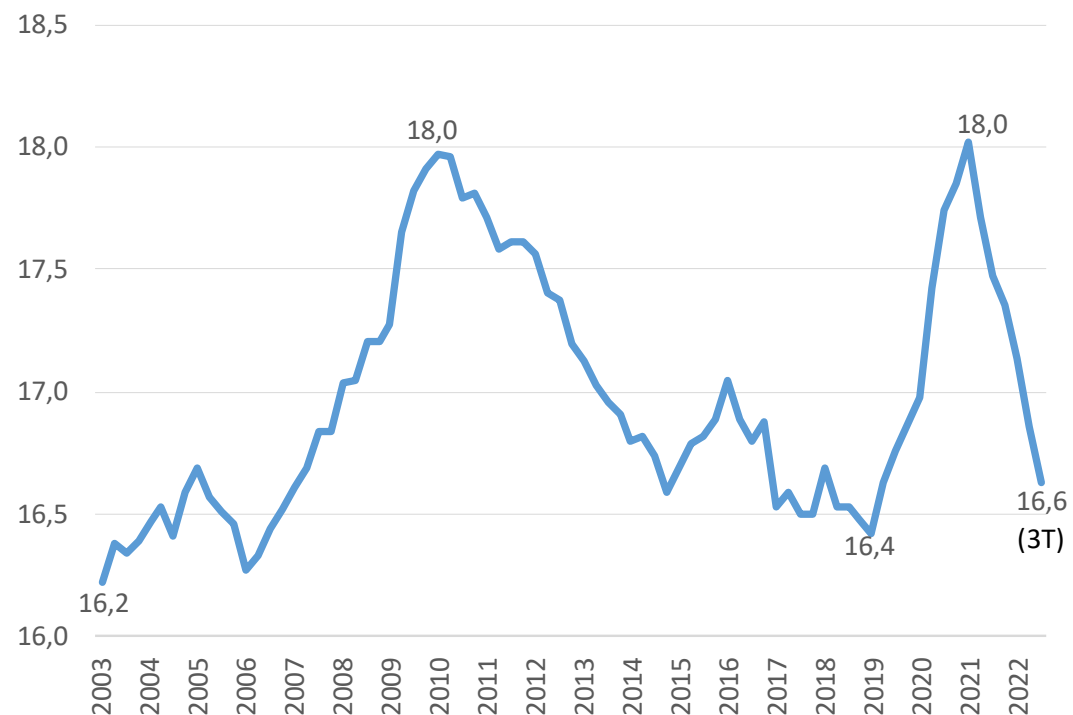
La bretxa del salari hora de CAT amb la UE-5 recupera el nivell previ a la Covid-19 el 2021 (CAT/UE-5 2020=74,5%; 2021=75,6%).

4.1. QUALITAT DEL CREIXEMENT → EQUITAT EN LA DISTRIBUCIÓ

Salari per hora treballada (€ 2015)

Salari mitjà per hora. Euros constants 2015. mm 4T. Trim. CAT

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Salari mitjà per hora: salari mitjà brut per hora treballada efectiva dels assalariats.

El fort repunt del salari mitjà per hora el 2020 i part del 2021 és un efecte estadístic transitori (la destrucció d'hores treballades va ser més intensa en els sectors amb salaris més baixos).

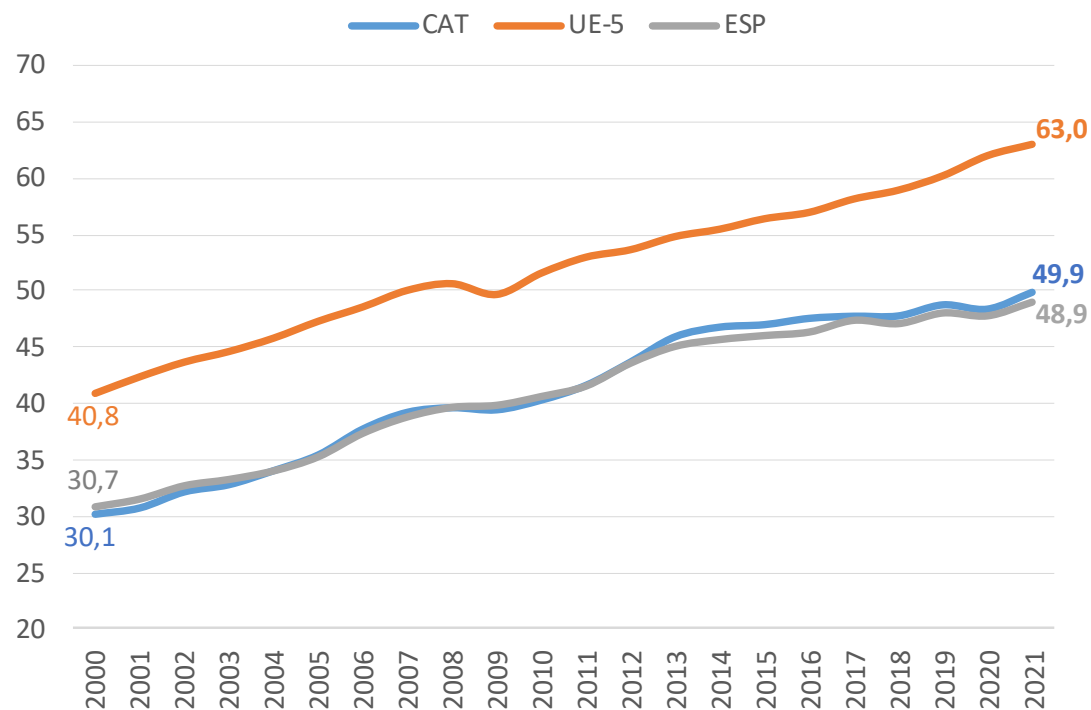
El 2022 aquesta tendència s'ha revertit, impulsada per l'augment històric de la inflació (pressionant a la baixa els salaris reals). **És necessari un pacte de rendes que eviti la pèrdua de capacitat adquisitiva dels treballadors a mitjà termini.**

4.2. QUALITAT DEL CREIXEMENT → EFICIÈNCIA EN LA PRODUCCIÓ

PIB per hora treballada (€ corrents PPA)

PIB per hora treballada. Euros corrents, PPA. Anual

Font: Elaboració pròpia a partir d'Eurostat

PIB per hora: PIB per hora treballada efectiva dels ocupats.

PPA: Paritat de Poder Adquisitiu.

La bretxa de productivitat entre CAT i la UE-5 tendeix a ampliar-se en períodes d'expansió econòmica i s'escurça en etapes recessives (CAT/UE-5 2007=78,3%; 2014=84,3%; 2019=81,0%).

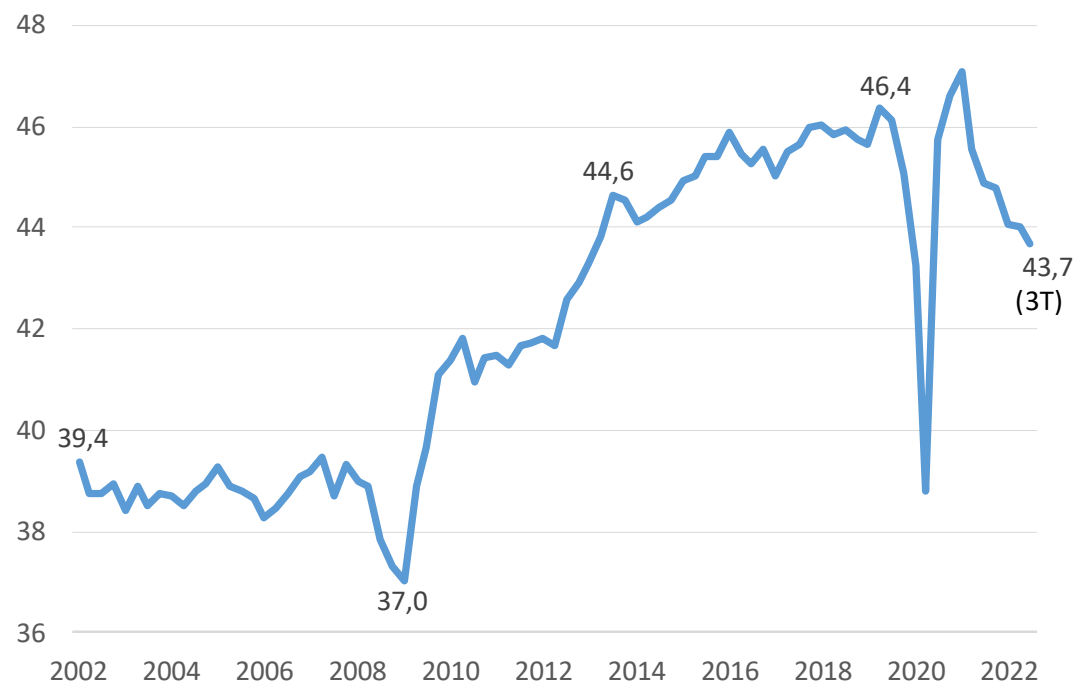
La productivitat termes relatius amb el nucli europeu encara no ha recuperat el nivell pre pandèmic (CAT/UE-5 2019=81,0%; 2021=79,1%), atès que el PIB (en PPA) a CAT el 2021 és un -3,3% inferior al de l'any 2019 (2,9% superior a la UE-5).

4.2. QUALITAT DEL CREIXEMENT → EFICIÈNCIA EN LA PRODUCCIÓ

PIB per hora treballada (€ 2015)

PIB per hora treballada. Euros constants 2015. mm. Trim. CAT

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i l'INE

PIB per hora: PIB per hora treballada efectiva dels ocupats.

La productivitat del treball ha augmentat (21,6% acumulat entre el 2009 - 2019), però la millora es concentra durant els anys de crisi econòmica (forta reducció de l'ocupació en sectors de baixa productivitat laboral).

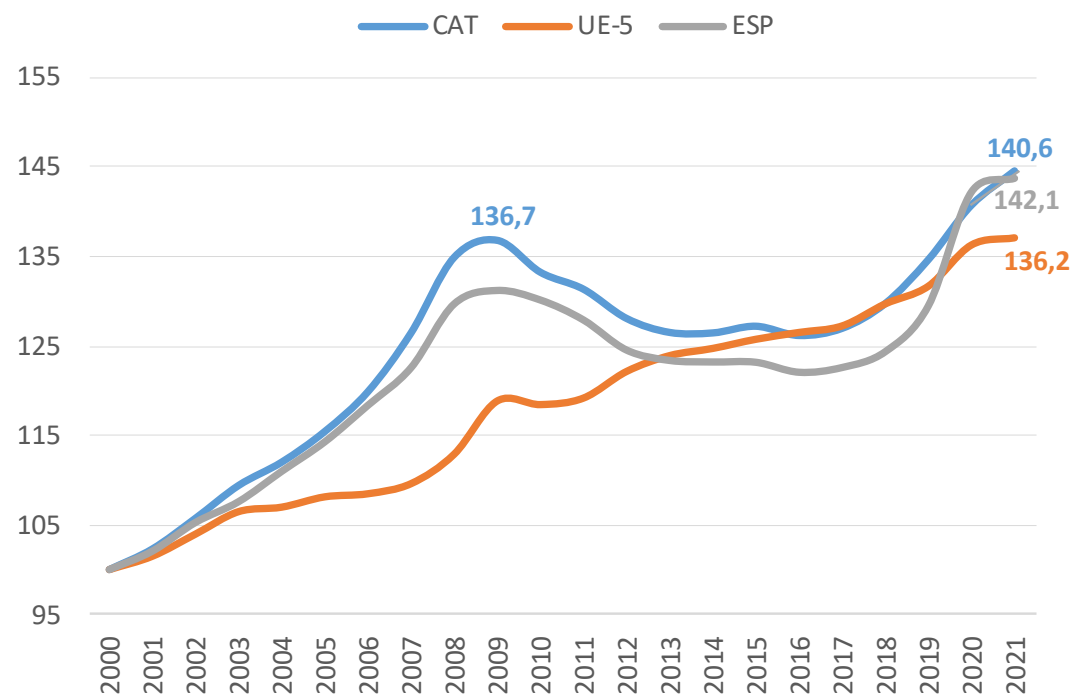
La recuperació més vigorosa del mercat laboral en relació amb l'activitat durant part del 2021 i 2022 explica que la **productivitat se situï per sota dels nivells previs a la Covid-19** (-5,3% el 3T de 2022 respecte al mateix període de 2019).

4.3. QUALITAT DEL CREIXEMENT → MODEL PRODUCTIU COMPETITIU

Costos laborals unitaris (índex 2000 = 100)

Costos laborals unitaris nominals. Índex 2000 = 100. Anual

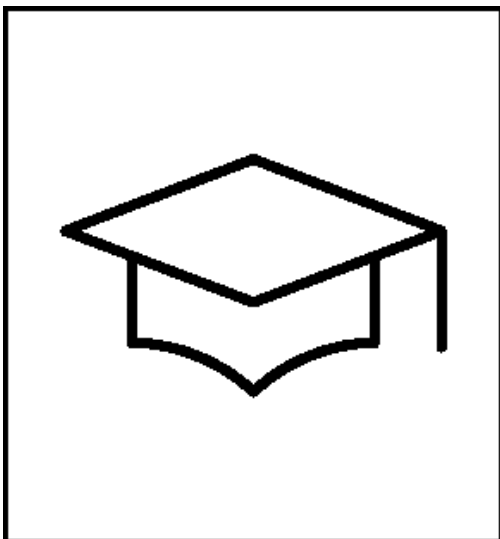

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat, INE i Ameco

Costos laborals unitaris: ràtio entre la remuneració per assalariat i la productivitat del treball.

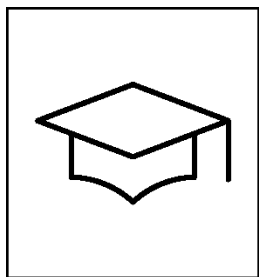
L'etapa expansiva es va caracteritzar per un creixement molt intens dels costos laborals unitaris a CAT en relació amb la UE-5, però durant la recuperació el **model econòmic a CAT ha seguit un patró de creixement més sostenible**.

El 2020 i 2021 els costos laborals unitaris a CAT han augmentat amb més intensitat que a la UE-5, atès que la productivitat en termes reals ha caigut a CAT i al nucli europeu ha seguit augmentant de forma moderada.

FOCUS IPB

IMPULSANT EL PROGRÉS ECONÒMIC I SOCIAL A CATALUNYA:
EL PAPER DE L'EDUCACIÓ I LA FORMACIÓ

FOCUS IPB: MISSATGES PRINCIPALS

- **Punt de partida:** Catalunya té un dels mercats laborals més qualificats d'Europa, però el dèficit de despesa en educació pública posa en risc la qualitat del model educatiu (resultats acadèmics, centres amb manca de professors, etc.).
- **Millorar el finançament:** cal dedicar més recursos a l'educació, positivament relacionada amb unes millors condicions de benestar econòmic, físic i emocional.
- **Transformar el model educatiu:** cal gastar millor els recursos disponibles, concentrant més esforços als centres més desfavorits i promovent titulacions universitàries (STEM) o de formació professional amb una elevada inserció laboral.

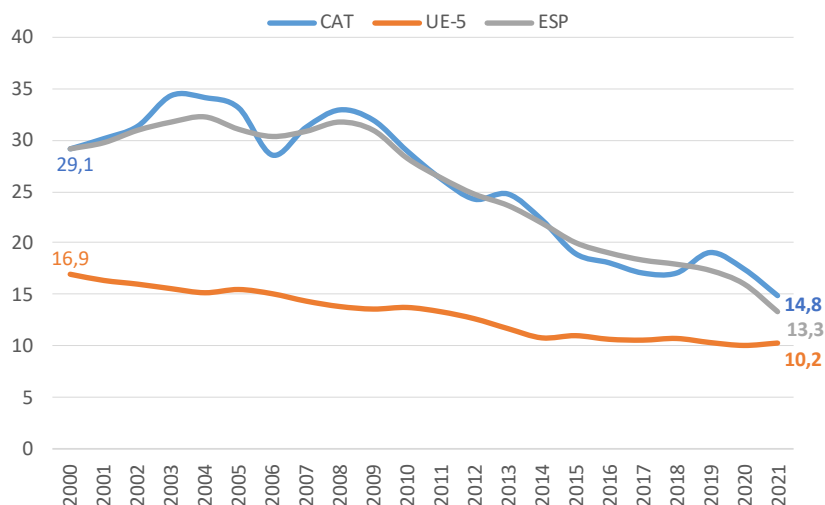

Abandonament prematur dels estudis i població activa amb estudis superiors

CAT mostra una elevada polarització formativa, amb una taxa d'abandonament prematur dels estudis o de formació més elevada (14,8% el 2021) en relació amb la UE-5 (10,2%). Alhora, el percentatge de població activa amb estudis superiors a CAT el 2021 va ser del 45,7%, molt superior al 34,3% del nucli europeu.

Abandonament prematur dels estudis o de formació.

%, respecte a la població entre 18 i 24 anys

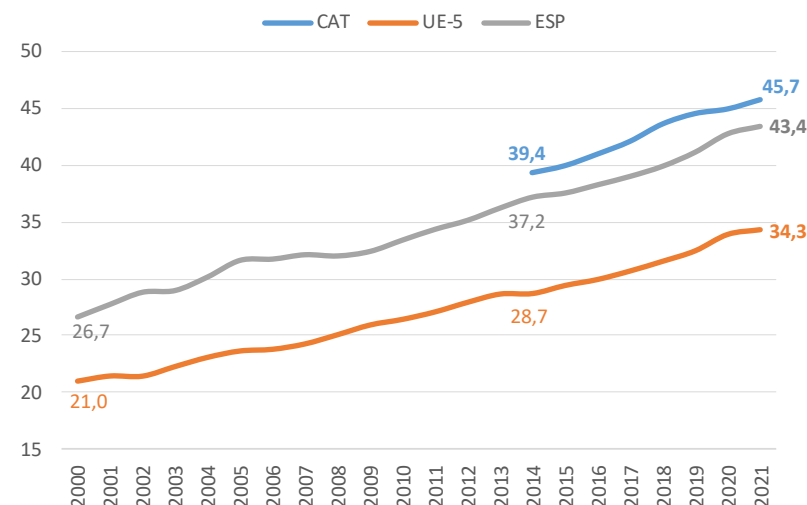

Font: Elaboració pròpia a partir d'Eurostat.

Abandonament prematur dels estudis: persona entre 18 i 24 anys amb un nivell educatiu no superior a l'ensenyament obligatori i que no està inscrita a cap curs educatiu ni de formació addicional.

Població activa amb estudis superiors.

%, respecte a la població activa total

Font: Elaboració pròpia a partir de Eurostat i l'Enquesta de Població Activa (INE).

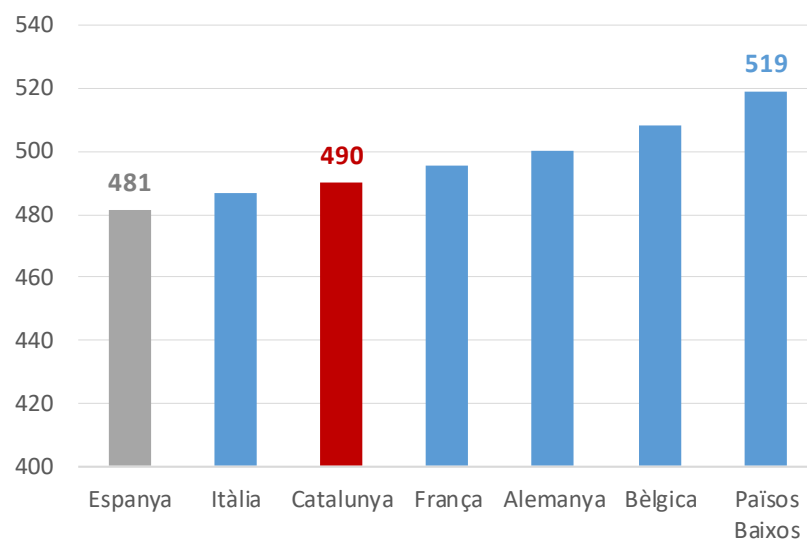
Població activa amb estudis superiors: persones que tenen o busquen feina de forma activa que tenen una grau superior de formació professional o disposen d'un títol universitari o superior.

Resultats de PISA en matemàtiques i ciència

El dèficit de finançament en l'educació pública també pot acabar revertint en uns pitjors resultats acadèmics. Els resultats de les proves PISA l'any 2018 mostren que els **coneixements adquirits dels alumnes en ciència i matemàtiques a CAT són inferiors en comparació amb els països del nucli europeu**, però millors en relació amb el conjunt de l'Estat (malgrat la menor despesa pública per alumne i el major nombre d'alumnes per professor).

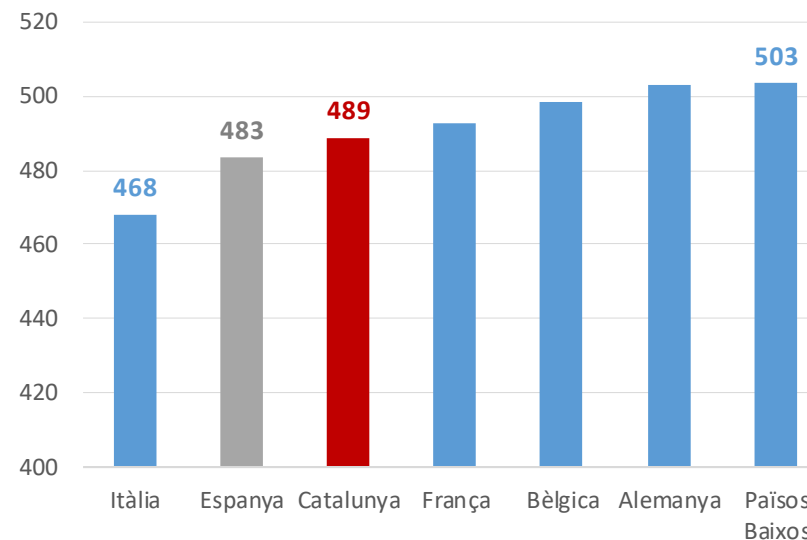
Resultats PISA en matemàtiques. 2018

Font: Elaboració pròpia a partir de l'OCDE.

PISA (Programme for International Student Assessment): exàmens que realitzen els estudiants de 15 anys (l'equivalent a 3r d'ESO a l'Estat) en diferents matèries.

Resultats PISA en ciència. 2018

Font: Elaboració pròpia a partir de l'OCDE.

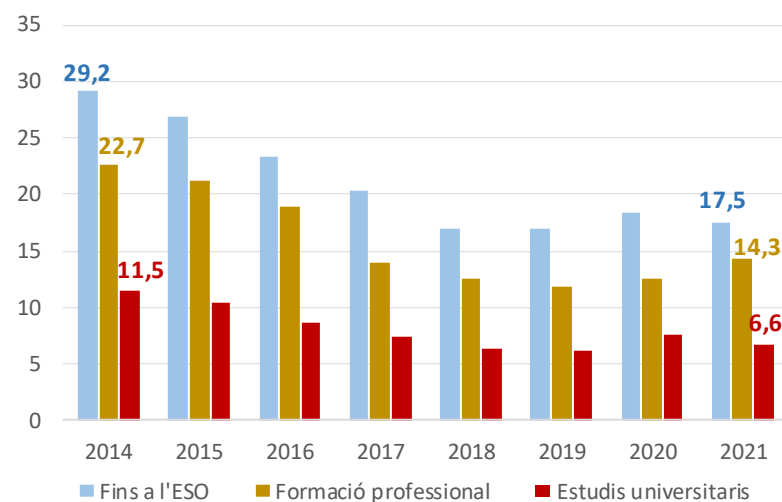

Taxa d'atur i salari brut per hora segons el nivell educatiu

La inversió en educació està relacionada positivament amb unes millors condicions en el mercat laboral a CAT. La taxa d'atur dels treballadors amb estudis fins a l'ESO (17,5% el 2021) és sistemàticament superior a la dels universitaris (6,6%), amb un diferencial persistent i creixent del salari hora entre el 2006 i el 2018.

Taxa d'atur segons nivell educatiu. CAT.

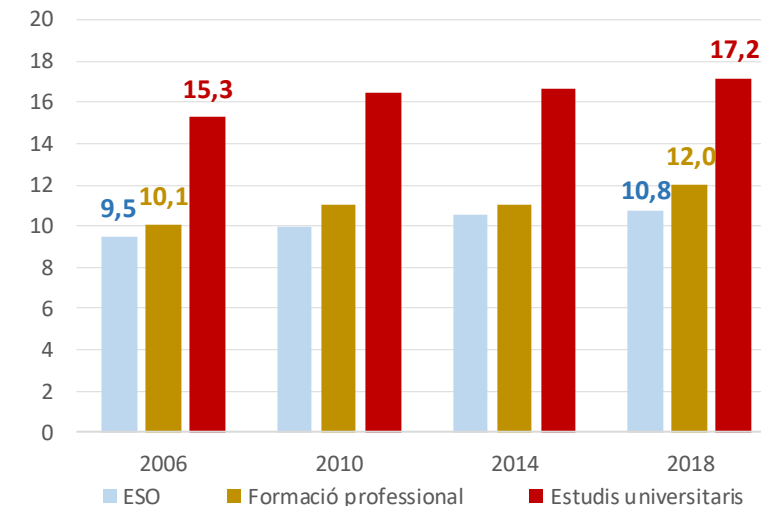
%, respecte a la població activa

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Població Activa (INE).

Salari brut per hora segons nivell educatiu. CAT.

Euros corrents

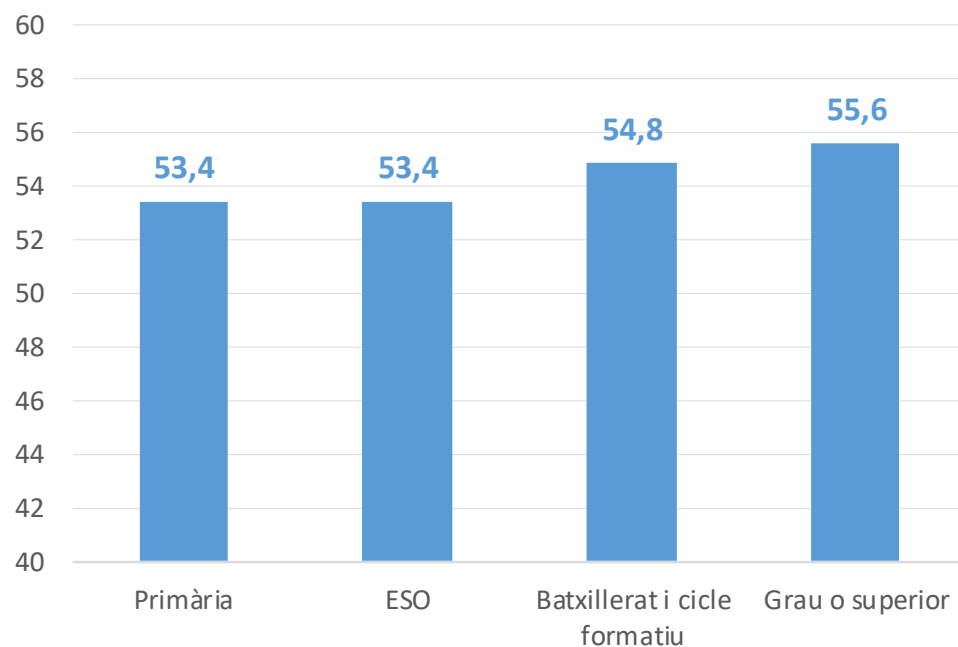

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'Estructura Salarial (INE).

Esperança de vida segons el nivell educatiu

Esperança de vida als 30 anys segons nivell educatiu.
Catalunya. 2019

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut Nacional d'Estadística (INE).

El nivell educatiu no només condiciona el benestar material i el desenvolupament professional, també pot influir en el **benestar físic i emocional (atur de llarga durada)**.

L'esperança de vida dels individus amb formació universitària és sistemàticament superior a la de la resta de nivells educatius per a tots els grups d'edat.

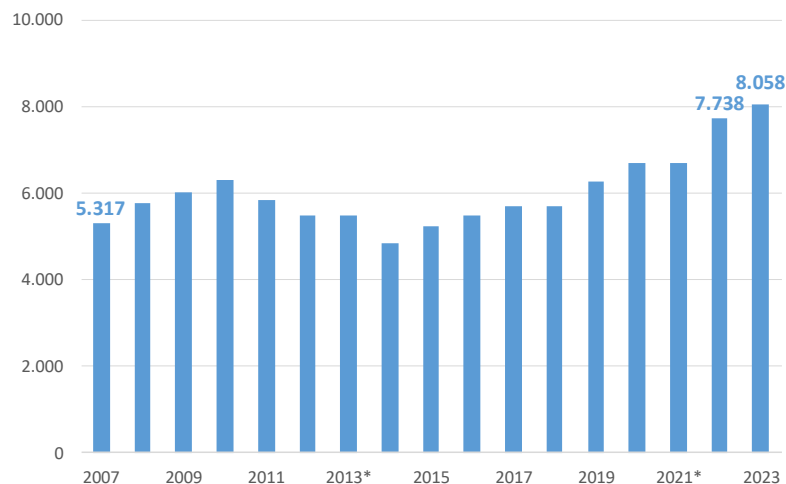
Despesa pressupostada en educació i foment de l'ocupació (€ corrents)

La despesa pressupostada en educació per part de la Generalitat augmenta un 4,1% el 2023 (8.058 M€), **un increment inferior al 7,6% de la despesa total del sector públic**. La despesa en **polítiques dirigides al foment de l'ocupació** (SOC, formació contínua, etc.) **experimenten un avenç més significatiu el 2023** (8,4%).

Despesa pressupostada en educació. Sector públic autonòmic.

Catalunya.

Milions d'euros (corrents)

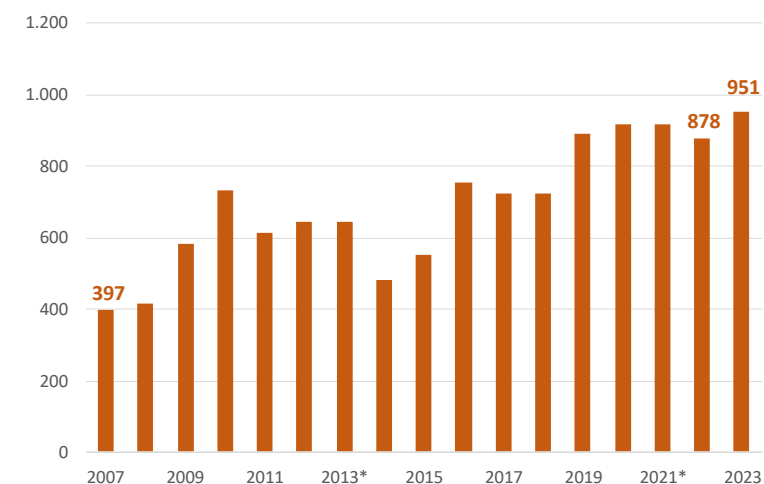
Font: Elaboració pròpia a partir dels Pressupostos de la Generalitat.

Despesa pressupostada: inclou la despesa en tots els nivells educatius.

* Pressupostos prorrogats.

Despesa pressupostada en foment de l'ocupació. Sector públic autonòmic. Catalunya.

Milions d'euros (corrents)

Font: Elaboració pròpia a partir dels Pressupostos de la Generalitat.

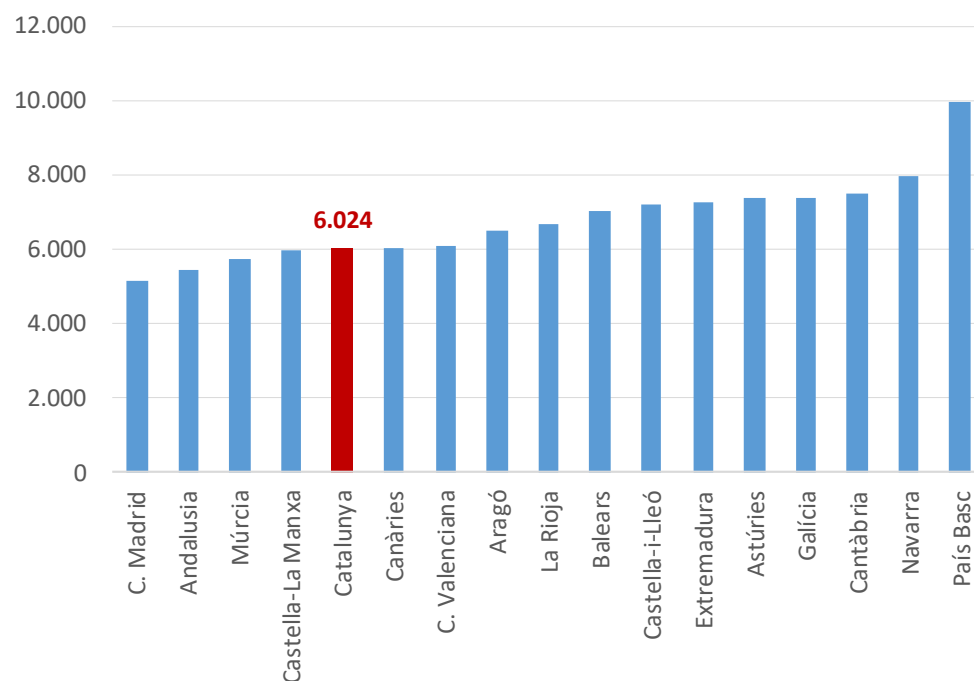
* Pressupostos prorrogats.

Despesa en educació pública per alumne

Despesa en educació pública per alumne (no universitari). 2019

Euros corrents

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Educació i Formació Professional.

Despesa en educació pública per alumne: despesa pública per alumne (no universitari) a temps complet en centres públics.

CAT és la cinquena comunitat per la cua pel que fa al nivell de despesa pública per alumne (no universitari) en centres públics.

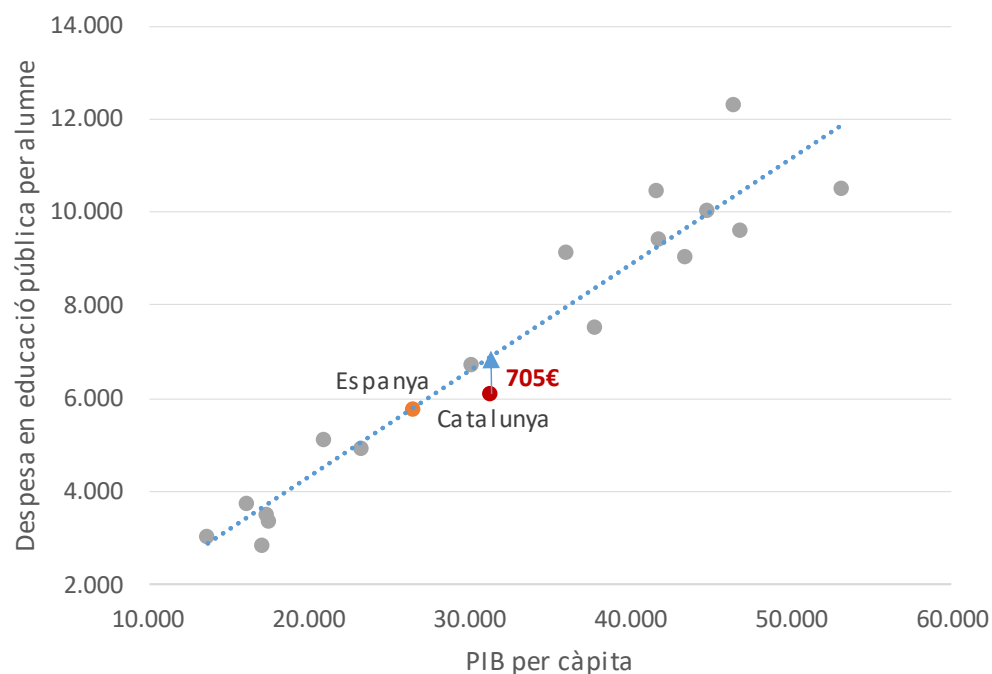
La despesa pública per alumne al País Basc i Navarra era un 59% i un 28% més elevada a en relació amb el conjunt de l'Estat el 2019, respectivament. Madrid és la comunitat amb una despesa per alumne més reduïda.

Despesa en educació pública per alumne

Despesa en educació pública per alumne (no universitari). 2019

Països europeus seleccionats i Catalunya. Euros corrents

Font: Elaboració pròpia a partir del Departament d'Educació, Idescat i Eurostat

Despesa en educació pública per alumne: despesa pública per alumne (no universitari) a temps complet en centres públics.

El 2019 CAT presentava un **dèficit de despesa en educació pública per alumne (no universitari) de 705€** en relació amb una mostra de 18 països europeus.

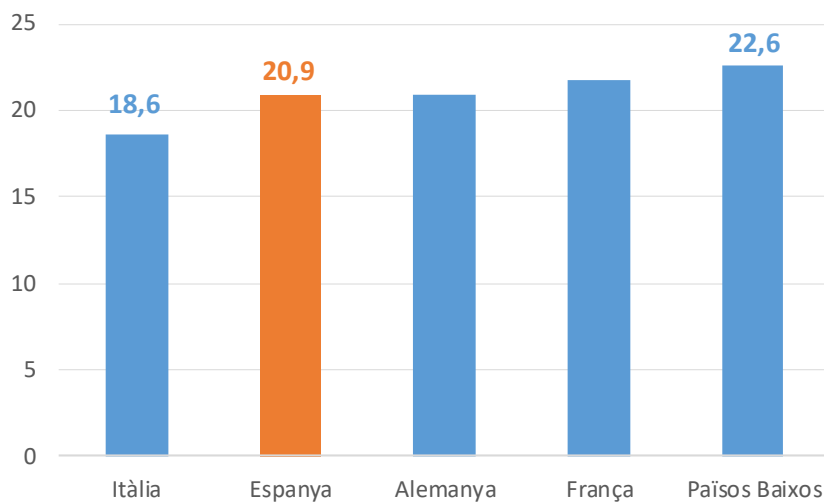
Aquesta magnitud es tradueix en un **dèficit total de despesa en educació pública no universitària de 629 M€ l'any 2019** (l'11,7% del pressupost destinat a aquesta partida).

Nombre d'alumnes per classe i nombre d'alumnes per professor

El dèficit de despesa en educació pública posa en risc la qualitat de l'ensenyament. El nombre mitjà d'estudiants per classe a l'ESO en centres públics a Espanya (20,9) és similar al dels països europeus del nostre entorn. No obstant això, el **nombre mitjà d'alumnes (no universitaris) per professor en centres públics a CAT (11,6 el 2020) és superior a la mitjana estatal (10,4).**

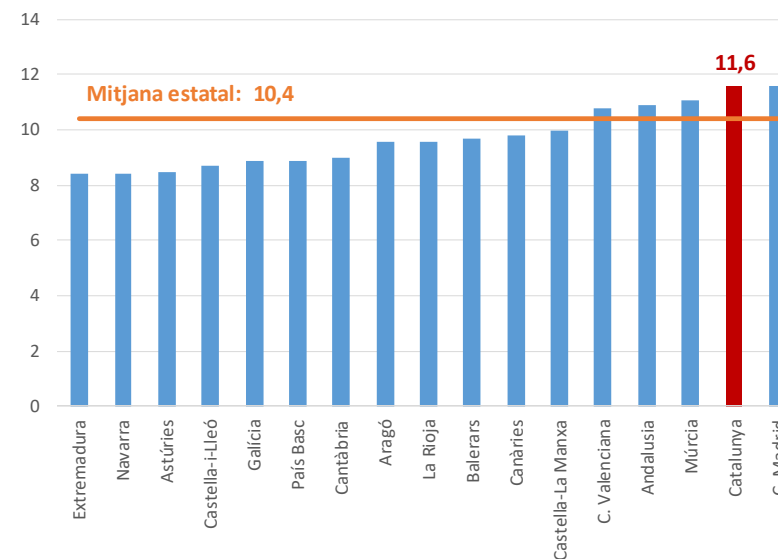
Nombre mitjà d'estudiants per classe. ESO. 2020

Font: Elaboració pròpia a partir de l'OCDE.

Nombre mitjà d'estudiants per classe a l'ESO: en centres públics.

Nombre mitjà d'alumnes (no universitaris) per professor. 2020

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Educació i Formació Professional.

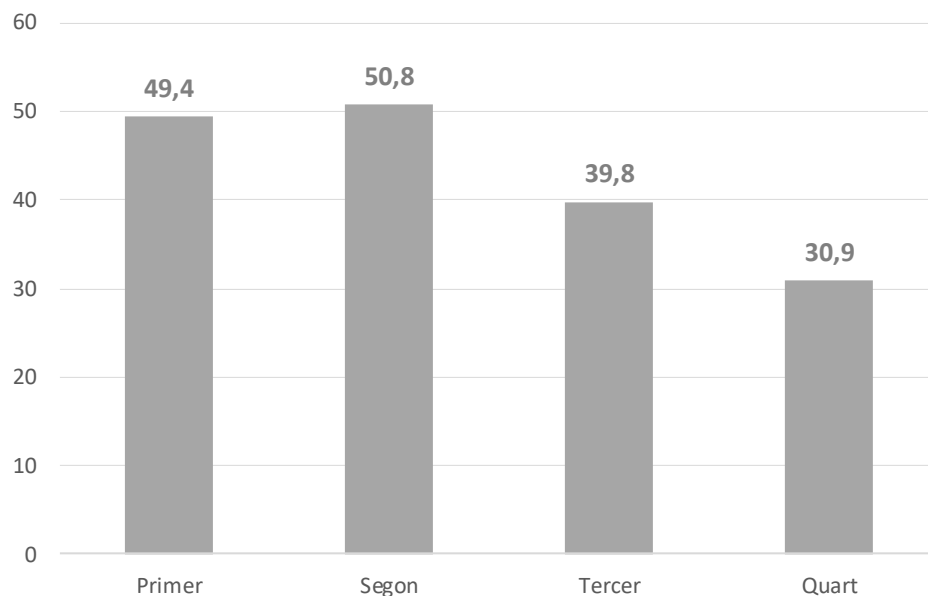
Nombre mitjà d'alumnes per professor: alumnes (no universitaris) i professors a temps complet en centres públics.

Dificultats en l'ensenyament per la manca de professorat

Estudiants en centres on el director afirma que l'ensenyament es veu dificultat per la manca de professorat. **Espanya. 2018**

%, respecte al total d'estudiants per quartil socioeconòmic del centre

Font: Elaboració pròpia a partir de l'OCDE.

Nivell socioeconòmic del centre: el determina tres variables de l'entorn familiar: el nivell educatiu i la situació laboral dels pares, així com les eines educatives a la llar (llibres, etc.).

Segons la direcció dels centres educatius, a les **escoles de nivell socioeconòmic baix o mitjà-baix l'ensenyament es veu més dificultat per la manca de professorat.**

Aquest indicador suggereix augmentar el nombre de docents en l'àmbit educatiu, **especialment als entorns més vulnerables** (on l'atenció individualitzada a l'alumnat és més necessària).

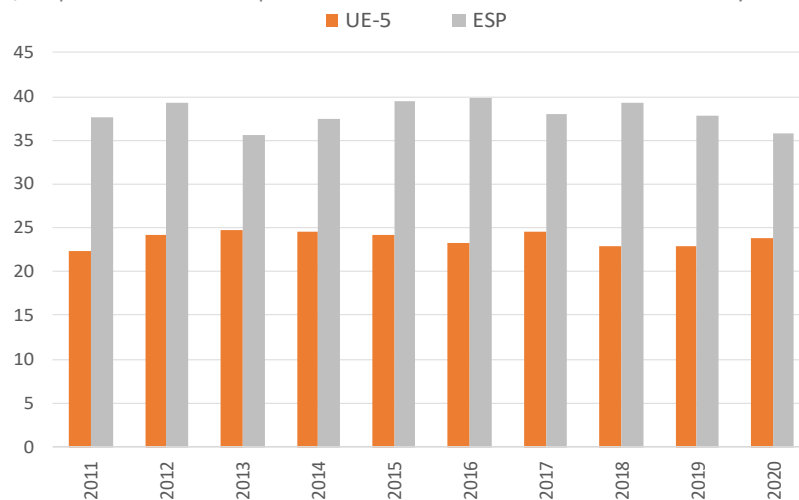

Sobre-qualificació dels treballadors amb estudis superiors

El mercat laboral no és capaç d'absorbir tot l'augment de la població activa amb estudis superiors, reduint el retorn social de l'educació. La sobre-qualificació juvenil amb estudis superiors a ESP és sistemàticament més elevada que a la UE-5. A CAT, la proporció d'ocupats sobre-qualificats és menor (33,7% el 2021) a la mitjana estatal (36%). **Cal dedicar més recursos a vies de formació alternatives (FP) per trobar un millor encaix entre oferta-demanda.**

Sobre-qualificació dels ocupats joves amb estudis superiors.

%, respecte al total d'ocupats amb estudis universitaris entre 25 i 34 anys

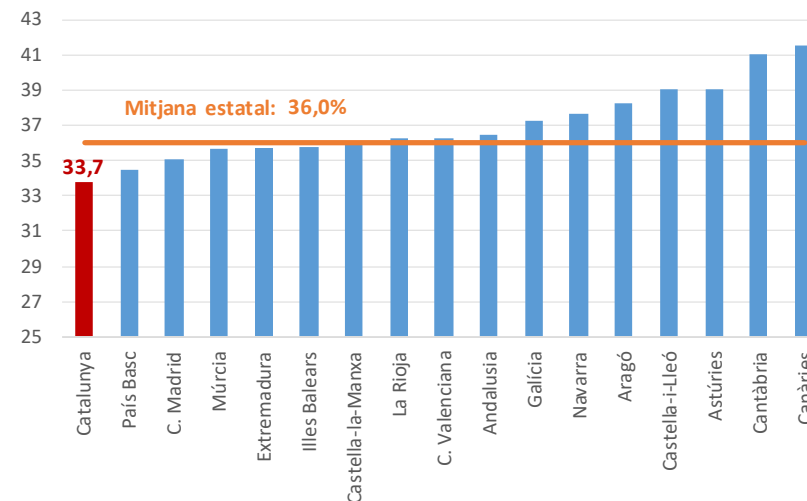

Font: Elaboració pròpia a partir del Centre Europeu per al Desenvolupament de la Formació Professional (CEDEFOP).

Sobre-qualificació dels treballadors amb estudis superiors: ocupats amb estudis superiors en llocs de treball que requereixen un nivell de formació inferior.

Sobre-qualificació dels ocupats amb estudis universitaris. 2021.

%, respecte a total d'ocupats amb estudis universitaris entre 16 i 64 anys

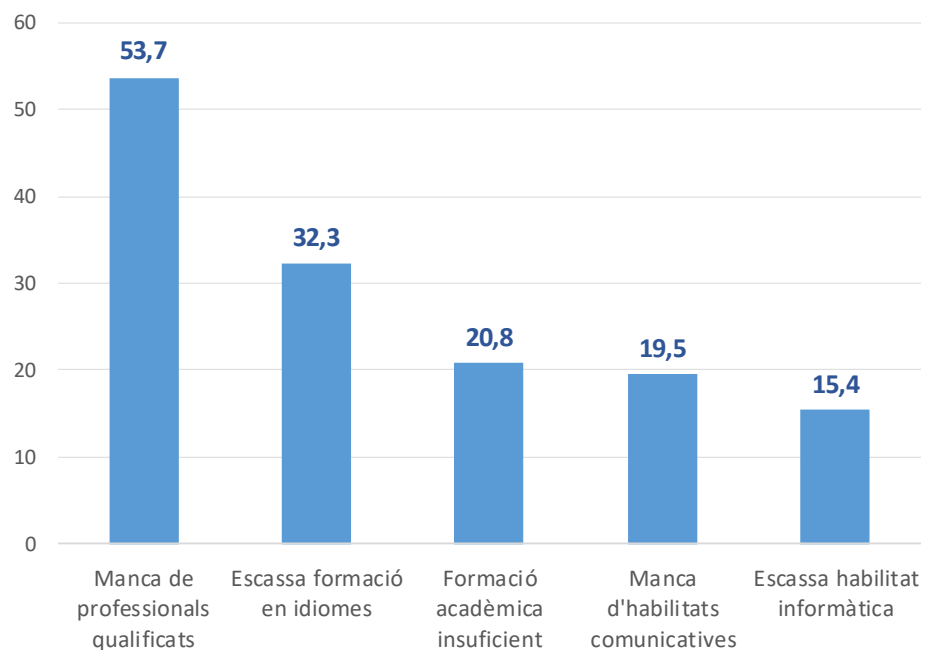

Font: Elaboració pròpia a partir de CaixaBank Dualiza.

Dificultats en la contractació de personal

Aspectes que dificulten la contractació de personal. 2019. Catalunya
%, respecte al total d'establiments enquestats

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Clima Empresarial.

El 40,8% de l'empresariat català sostenia tenir dificultats per contractar personal adequat abans de la pandèmia (4T 2019).

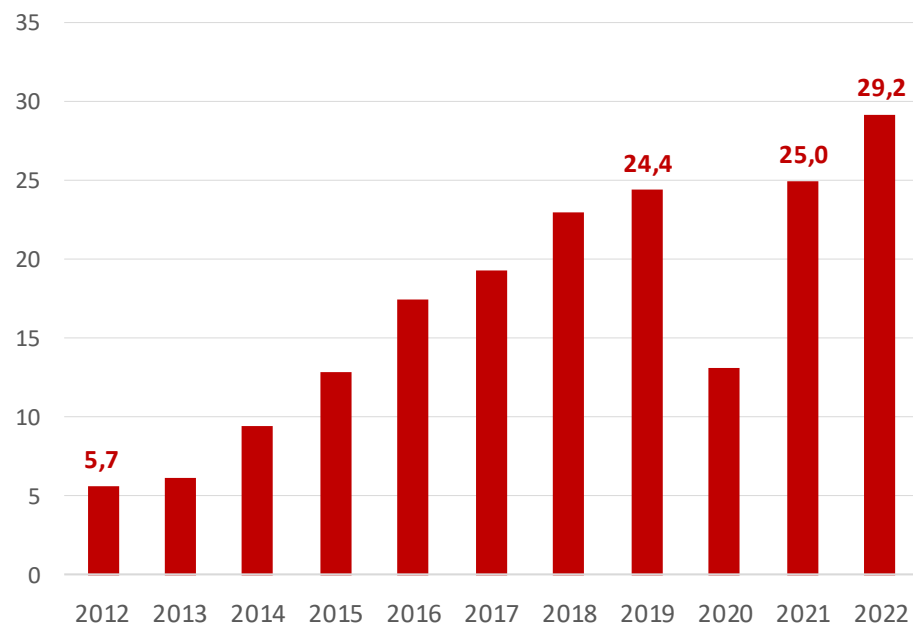
Entre les raons principals destaca la manca de professionals qualificats (53,7%) que encaixin amb les seves necessitats.

Dificultats en la marxa dels negocis

Manca de mà d'obra adequada. Catalunya.

%, respecte al total d'establiments enquestats

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat.

La manca de mà d'obra adequada dificulta la marxa del negoci del teixit empresarial català, un fenomen que ha seguit una tendència creixent durant l'última dècada (5,7% el 2012 i 29,2% el 2022).

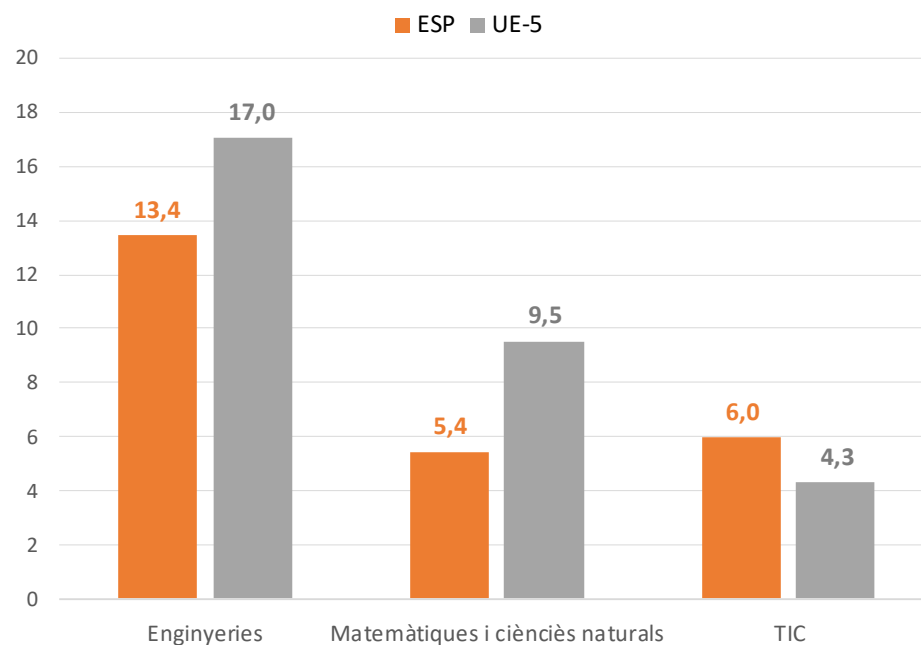
El desajust creixent entre l'oferta i la demanda de treball posa de manifest que és necessari **apostar per titulacions i models de formació alternatius**.

Nous graduats en titulacions científiques i tècniques

Nous estudiants universitaris en titulacions STEM. 2020

%, respecte al total de nous estudiants universitaris

Font: Elaboració pròpia a partir de l'OCDE.

STEM: Science, Technology, Engineering and Mathematics.

Uns dels factors que explica la sobrequalificació universitària a l'Estat és el **menor pes dels graduats en titulacions científiques i tècniques en relació amb els països del nucli d'Europa.**

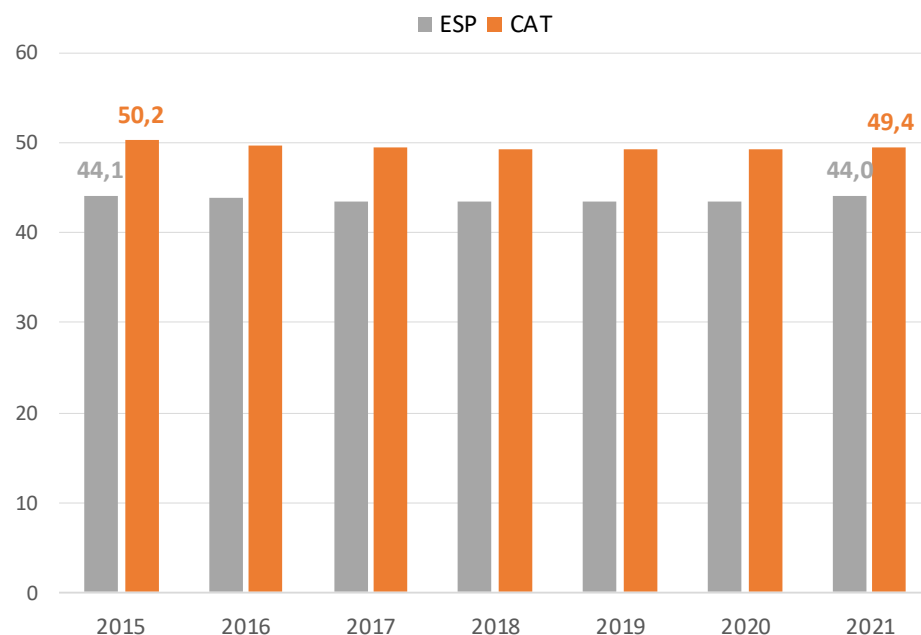
Aquesta tendència no s'està revertint, atès que el pes dels nous estudiants STEM a Espanya (24,8% el 2020) segueix sent inferior a la UE-5 (30,9%).

Nous graduats en titulacions científiques i tècniques

Matriculats universitaris en titulacions científiques i tècniques*.

%, respecte al total de d'estudiants universitaris matriculats

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Educació i Formació Professional.

* Inclou enginyeries i arquitectura, ciències (física, matemàtiques, TIC) i ciències de la salut.

El percentatge de matriculats universitaris en **titulacions científiques i tècniques a CAT (49,4% el 2021) és sistemàticament superior a ESP (44,0%).**

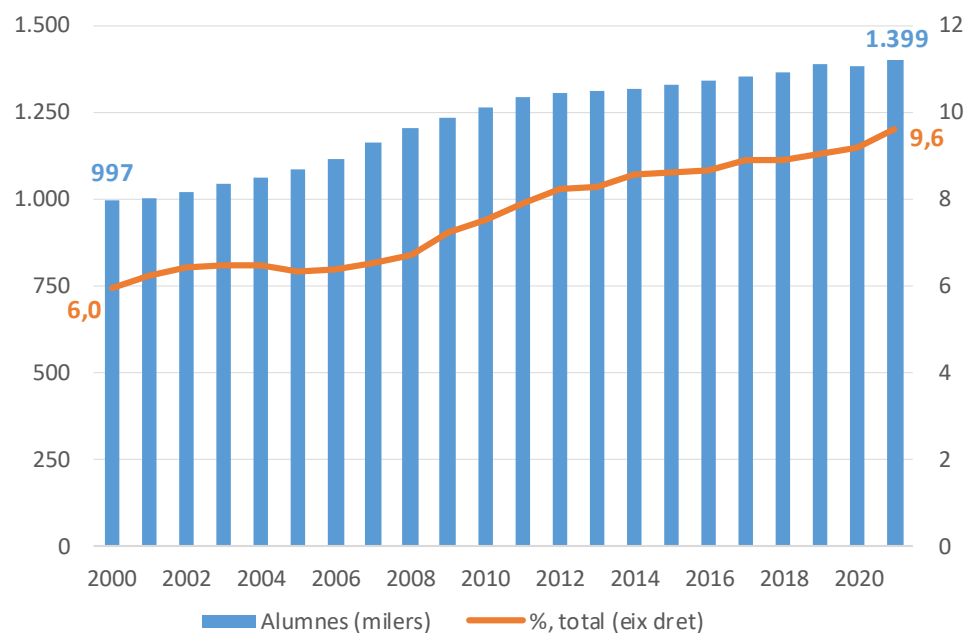
Malgrat això, el pes dels matriculats d'aquestes titulacions a CAT està estancat des del 2015.

Alumnes en cursos de formació professional

Alumnes matriculats en cursos de formació professional. CAT

Milers

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Educació i Formació Professional.

Alumnes matriculats en cursos de formació professional: en centres públics i privats (cursos de grau mitjà i superior) de Règim General (no inclou titulacions artístiques, esportives, etc.).

El nombre d'alumnes en cursos de formació professional ha augmentat ràpidament a partir de la crisi immobiliària (permet una reorientació ràpida i amb coneixements especialitzats).

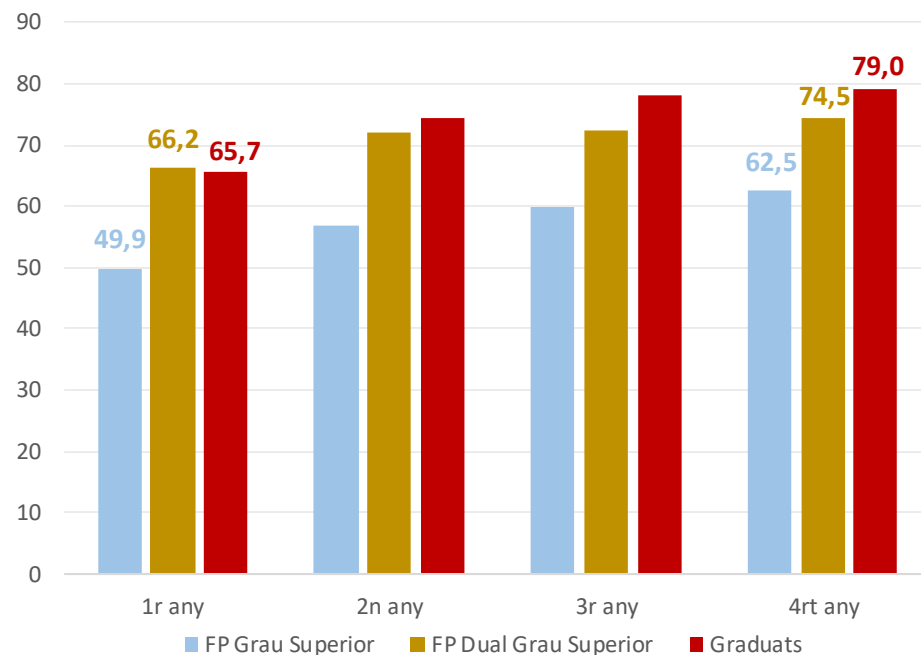
L'increment ha estat major en comparació amb la resta de nivells educatius, atès que el pes dels alumnes matriculats en FP s'ha situat en el 9,6% el 2021 (molt superior al 6,7% de l'any 2008).

Taxa d'afiliació segons el nivell educatiu

Taxa d'afiliació un cop finalitzats els estudis. 2016. Catalunya

%, afiliats sobre el nombre de nous titulats per nivell educatiu

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Educació i Formació Professional.

Taxa d'afiliació: percentatge de nous titulats que estan donats d'alta a la Seguretat Social durant els anys posteriors a la finalització dels seus estudis.

L'evidència mostra que els resultats de la formació professional pel que fa a la **inserció laboral a Catalunya són positius, especialment en el cas de la modalitat dual.**

La taxa d'afiliació dels titulats en FP dual de grau superior del curs 2016-17 es va situar en el 66,2% el primer any després de finalitzar els estudis, un percentatge similar al dels estudiants amb grau universitari (65,7%).

IPB

Indicadors | Progrés | Benestar

La Cambra alerta del dèficit de finançament en l'educació pública i la manca de professorat a Catalunya

- La despesa per alumne en centres públics a Catalunya hauria d'augmentar un 11,5% per convergir amb els països europeus del nostre entorn.
- Aquest dèficit de finançament posa en risc la qualitat de l'ensenyament públic, amb una dotació de professors per alumne a Catalunya inferior a la mitjana estatal.
- La corporació valora positivament l'augment de la despesa en educació als pressupostos de 2023, però alerta que és inferior a la del conjunt del pressupost.
- L'elevada sobrequalificació universitària redueix el retorn social de la inversió en educació. Catalunya ha de continuar apostant per la formació professional dual, amb una elevada inserció laboral.

Barcelona, 15 de març del 2023.- La Cambra de Comerç de Barcelona, dins el marc dels [Indicadors de Progrés i Benestar](#) (IPB Cambra), **aprofundeix en un dels àmbits clau que influeixen en el benestar de la ciutadania: els recursos públics dedicats a l'educació i el seu retorn social.**

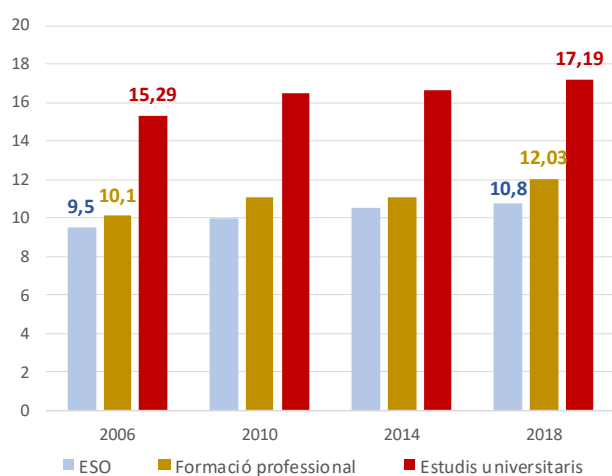
La inversió en educació està relacionada positivament amb unes millors condicions en el mercat laboral a Catalunya

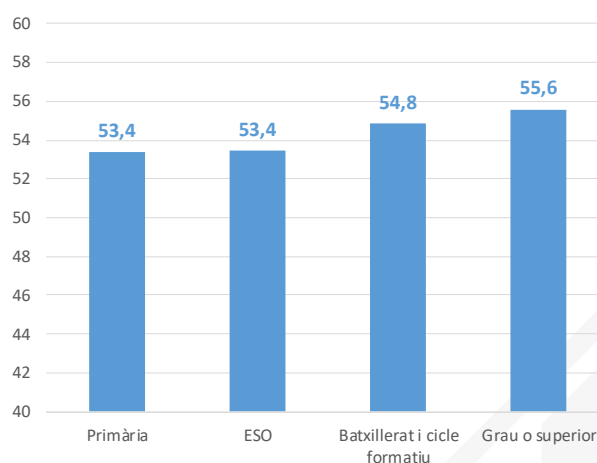
Un major nivell educatiu està associat amb una retribució salarial més elevada i una menor probabilitat d'estar a l'atur. El Gràfic 1.A. posa de manifest que el salari per hora treballada dels ocupats amb estudis universitaris era de 15,3€ el 2006, un 61% superior al dels treballadors/es amb només estudis d'ESO. Addicionalment, cal destacar que el diferencial en termes absoluts entre els dos grups s'ha ampliat entre el 2006 (5,8€) i el 2018 (6,4€). En relació amb la taxa d'atur, aquesta és sistemàticament superior entre la població activa amb estudis fins a l'ESO (17,5% el 2021) si es compara amb la dels graduats/es universitaris (6,6%). A més, cal afegir que la taxa d'atur augmenta més intensament en etapes recessives en el col·lectiu de treballadors/es de baixa qualificació.

L'educació no només pot condicionar la trajectòria laboral dels individus, sinó que també està positivament vinculada amb un nivell de benestar físic més elevat. El Gràfic 1.B. mostra com l'esperança de vida als 30 anys és més elevada per al col·lectiu amb un grau universitari o superior (55,6 anys el 2019) respecte a les persones amb estudis fins a l'ESO (53,4).

Gràfic 1.A. Salari brut per hora. CAT.

Euros corrents

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Població Activa (EPA).

Gràfic 1.B. Esperança de vida als 30 anys. 2019. CAT.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

El dèficit de despesa en educació pública no universitària a Catalunya en termes comparatius amb Europa es va situar a l'entorn dels 630 M€ l'any 2019

La Cambra estima **la despesa pública en educació (no universitària) per alumne en centres públics que li pertocaria a Catalunya d'acord amb el seu nivell de PIB per càpita**. Per fer-ho, s'ha seleccionat una mostra de 18 països europeus per analitzar la relació existent entre el PIB per càpita i la despesa en educació pública per estudiant (ambdós indicadors a preus corrents) l'any 2019.

El Gràfic 2.A. mostra els resultats d'aquest exercici. La interpretació és la següent: la despesa pública en educació per alumne no universitari tendeix a ser més elevada als països amb un PIB per càpita més alt. En termes quantitius, i a partir d'aquesta relació, a **Catalunya li correspondria una despesa pública per estudiant en centres públics de 6.846€, un 11,5% més que l'efectuada el 2019** (6.142€ segons el departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya). Per tant, Catalunya presenta un **dèficit anual de despesa en educació pública per alumne de 705€** (en termes comparatius amb Europa). En conseqüència, i tenint en compte que el nombre d'estudiants matriculats en centres públics i en ensenyaments no universitaris a Catalunya el curs 2019-2020 va ser de 892.306, el **dèficit anual en despesa pública no universitària s'estima en 628,7 M€ el 2019**.

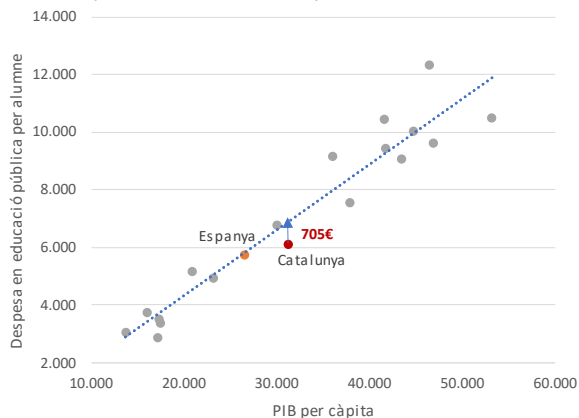
Cal matissar que una part del dèficit en despesa en educació pública s'explica per l'actual sistema de finançament autonòmic, que essencialment recapta en funció del PIB i redistribueix els recursos segons la població ajustada (afavoreix les comunitats autònomes amb una major pressió demogràfica, especialment, les més envellides).

En aquest context, el Gràfic 2.B. mostra com **Catalunya és la cinquena comunitat per la cua pel que fa al nivell de despesa pública per alumne (no universitari) en centres públics** (6.024€ el 2019 segons el Ministeri d'Educació i Formació Professional). Aquesta xifra és un 59% i un 28% inferior en relació amb les comunitats forals del País Basc i Navarra, respectivament. I en particular, Madrid és la comunitat

que presenta una despesa per alumne menor l'any 2019 (un 17,1% inferior a Catalunya).

Gràfic 2.A. Despesa en educació pública per alumne*, 2019

Països europeus seleccionats i Catalunya. Euros corrents

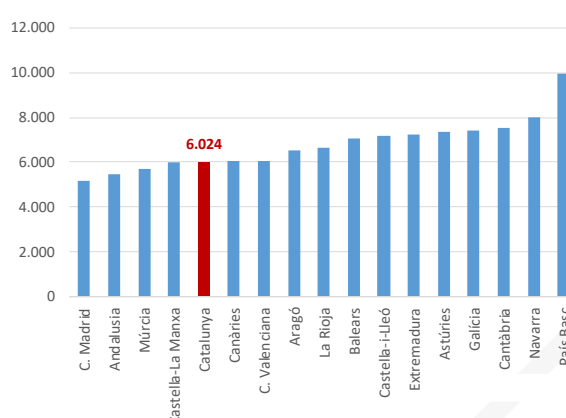

*Alumne no universitari a temps complet.

Font: Elaboració pròpia a partir del Departament d'Educació, Idescat i Eurostat

Gràfic 2.B. Despesa en educació pública per alumne*, 2019

Euros corrents

*Alumne no universitari a temps complet.

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Educació i Formació Professional.

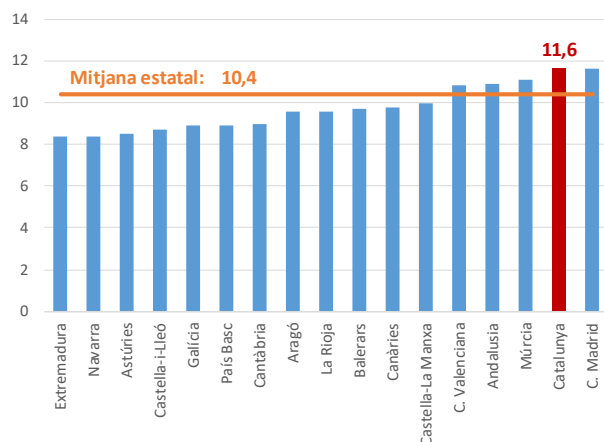
Catalunya pateix un dèficit de docents a l'ensenyament públic en termes comparatius amb la mitjana estatal

El dèficit de despesa en educació pública que presenta Catalunya posa en risc la qualitat de l'ensenyament per la manca de professorat. El Gràfic 3.A. mostra que Catalunya és el territori (després de Madrid) amb un nombre mitjà d'alumnes (no universitaris) en centres públics per professor més elevat (11,6 el 2019), una xifra molt superior a la d'Extremadura i Navarra (8,4). Per tant, **Catalunya ha d'augmentar el nombre de docents per convergir amb la mitjana estatal, amb l'objectiu de proporcionar un ensenyament públic de major qualitat.**

No obstant això, la distribució de l'augment del professorat no ha de ser necessàriament homogènia entre els diferents centres. En aquest sentit, el Gràfic 3.B. posa de manifest que aproximadament la meitat dels alumnes en els dos quartils amb un nivell socioeconòmic menor estudiaven en escoles on la direcció del centre sostenia que l'ensenyament es veia dificultat per la manca de professorat l'any 2018. En canvi, aquest percentatge es redueix de forma significativa per al tercer quartil (39,8%) i el quart (30,9%).

Aquests resultats no impliquen forçosament que en els centres de nivell socioeconòmic baix o mitjà-baix la dotació efectiva de professorat per alumne sigui inferior. El motiu és que per garantir una mateixa qualitat en l'ensenyament la ràtio entre alumne i professor/a podria ser menor en centres d'entorns més vulnerables, a causa de les majors dificultats econòmiques de les famílies per fer front a classes particulars, un major percentatge d'immigració, etc. **La conclusió que se'n deriva és que Catalunya ha d'augmentar la plantilla de docents en centres públics, especialment en les zones de major vulnerabilitat socioeconòmica.**

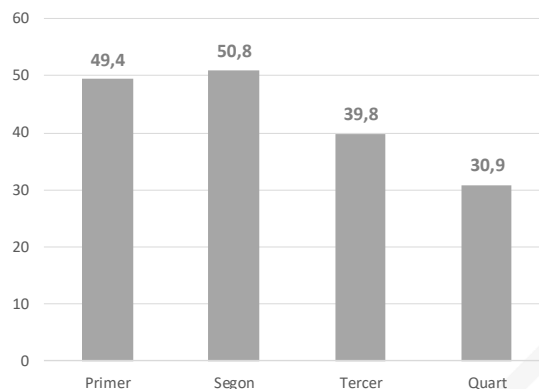
Gràfic 3.A. Nombre mitjà d'alumnes per professor*. 2020

*Alumnat no universitari a temps complet en centres públics.
Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Educació i Formació Professional.

Gràfic 3.B. Estudiants en centres on l'ensenyament es veu dificultat per la manca de professorat. 2018. ESP.

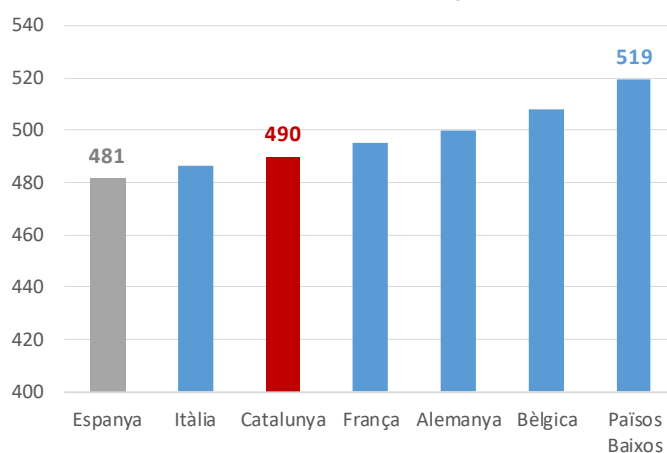
%, respecte al total d'estudiants per quartil socioeconòmic del centre*

* El nivell socioeconòmic del centre el determina el nivell educatiu i la situació laboral dels pares, així com les eines educatives a la llar.
Font: Elaboració pròpia a partir de l'OCDE.

El dèficit de finançament en l'educació pública també pot acabar revertint en uns pitjors resultats acadèmics. Així, el Gràfic 4 mostra com Catalunya es troba en la part baixa en termes comparatius amb la UE-5 (Alemanya, França, Itàlia, Bèlgica i Països Baixos) pel que fa als resultats de les proves PISA que es realitzen als alumnes de 3r d'ESO. En concret, la puntuació mitjana en matemàtiques a les proves PISA a Catalunya l'any 2018 va ser de 490 punts, una xifra molt inferior a la dels Països Baixos (519). A més, és important destacar la **relació positiva entre la despesa pública per estudiant i els resultats de les proves PISA**. En concret, a Bèlgica i als Països Baixos la despesa pública per alumne no universitari (en euros corrents) va ser de 10.453€ i 9.611€ l'any 2019, respectivament, una xifra molt superior a la d'Espanya (5.776€) i Itàlia (6.742€). Ara bé, si s'analitzen comparativament els resultats de les proves PISA amb l'Estat, els **resultats són lleugerament millors a Catalunya, tot i la menor despesa pública per alumne i el major nombre d'alumnes per professor.**

Gràfic 4. Resultats PISA en matemàtiques. 2018

Font: Elaboració pròpia a partir de l'OCDE.

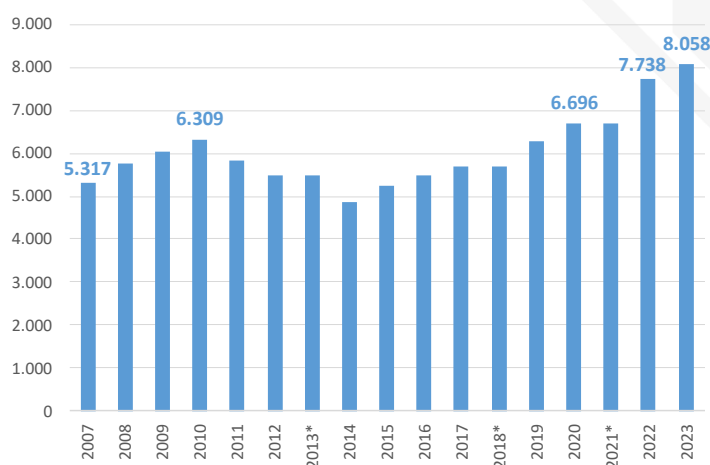
Els pressupostos de la Generalitat per al 2023 preveuen un increment de la despesa en educació, però d'una magnitud inferior a la del conjunt del pressupost

Catalunya ha d'apostar de forma decidida per millorar la qualitat de l'ensenyament públic, un dels principals instruments per reduir la desigualtat d'oportunitats. Una de les palanques per assolir aquest objectiu és millorar-ne el finançament, fortament castigat durant els anys d'austeritat.

En aquest sentit, el Gràfic 5 mostra la despesa total pressupostada en matèria d'educació del conjunt del sector públic autonòmic (educació general i universitària, beques i altres, que realitzen tant els departaments de la Generalitat com altres entitats del sector públic). És important destacar que es va trigar 10 anys a recuperar la despesa pressupostada en educació que s'havia assolit el 2010, com a resultat de les retallades que es van produir entre el 2011 i el 2014. **L'augment de la despesa en educació prevista als pressupostos ha estat força considerable.** Concretament, **en els pressupostos del 2020, 2022 i 2023 (l'any 2021 es van prorrogar) s'han registrat increments del 6,9%, el 15,6% i el 4,1%, respectivament.** Tot i això, **l'increment previst de la despesa en educació el 2023 és inferior a l'augment de la despesa consolidada del conjunt del sector públic (7,6%).**

Si únicament es té en compte la despesa dels departaments de la Generalitat (sense incloure altres entitats del sector públic i els Fons Next Generation EU), dels 3.430 M€ addicionals de despesa prevista el 2023, el 19,7% anirà destinat al Departament d'Educació (675 M€) i el 4,2% al Departament de Recerca i Universitats (143 M€).

Gràfic 5. Despesa pressupostada en educació. Sector públic autonòmic
Catalunya. Milions d'euros (corrents)

*Pressupost prorrogat.

Font: Elaboració pròpia a partir dels Pressupostos de la Generalitat.

Tal com es representa a la Taula 1, **els principals àmbits educatius beneficiats de l'augment de la despesa són l'educació general** (inclou tots els nivells educatius fins a l'educació universitària) **i l'educació universitària**, amb un increment del 5% i l'11%, respectivament. És important destacar que aquests dos àmbits suposen el gruix de la despesa total (95% el 2023). En canvi, els pressupostos del 2023 preveuen un **descens notable de l'import dedicat a beques i ajuts a l'estudi** (-15,3%) i dels **serveis**

complementaris a l'educació (ajuts de menjador i transport), amb una reducció del 28,7% respecte al 2022. Cal matissar, però, que l'augment en els pressupostos del 2022 (respecte al 2020) de les partides dedicades als serveis complementaris a l'educació (40,2%) i les beques i ajuts a l'estudi (18,1%) van augmentar molt intensament a causa de l'impacte de la pandèmia. Finalment, la partida prevista a la formació de personal docent el 2023 és de 6,4 M€, un 20,2% més que a l'any anterior.

Taula 1. Despesa total prevista en educació en els pressupostos de la Generalitat.
Milions d'euros

	2022	2023	Var. 23/22 (%)
Educació general	6.179,5	6.487,1	5,0
Educació universitària	1.051,5	1.167,7	11,0
Serveis complementaris a l'educació	213,9	152,6	-28,7
Beques i ajuts a l'estudi	288,0	244,0	-15,3
Formació del personal docent	5,3	6,4	20,2
Total	7.738,4	8.057,7	4,1

Font: Elaboració pròpia a partir dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya.

L'elevada sobrequalificació universitària a Catalunya minimitza el retorn social de la inversió pública en educació

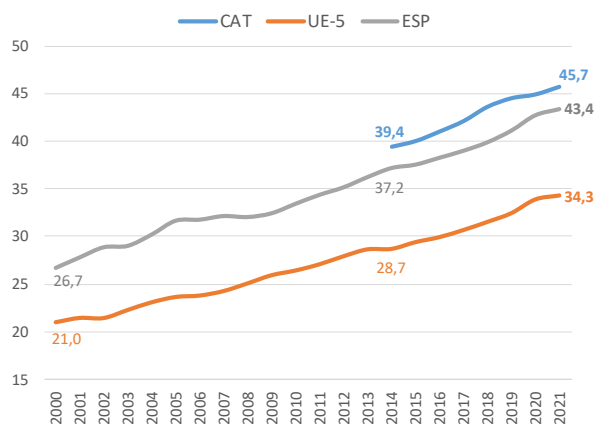
Catalunya –i el conjunt de l'Estat– **presenta una elevada polarització formativa**, un factor que podria explicar, en part, els **elevats nivells de desigualtat salarial en comparació amb la majoria de països europeus**. Concretament, la taxa d'abandonament prematur dels estudis a Catalunya se situa en el 14,8% el 2021, clarament superior al 10,2% del nucli europeu. Per altra banda, tal com es pot observar al Gràfic 6.A, el percentatge de la població activa amb estudis superiors a Catalunya és sistemàticament creixent i molt superior a la UE-5 (45,7% i 34,3% el 2021, respectivament).

Malgrat l'elevada despesa en educació superior per part del sector públic a Catalunya, **el mercat laboral no és capaç d'absorbir tot l'augment de la població activa altament qualificada**. Com a resultat d'això, el percentatge de sobrequalificació juvenil amb estudis superiors (ocupats entre 25 i 34 anys amb estudis superiors en llocs de treball que requereixen un nivell de formació inferior) és sistemàticament molt superior a Espanya (35,3% el 2019) en comparació amb el nucli d'Europa (23,9%), així es representa al Gràfic 6.B. **Aquest resultat és preocupant, atès que redueix de forma ostensible el retorn social de l'educació** (un percentatge important dels perfils altament qualificats no poden revertir sobre la societat la inversió que ha realitzat el sector públic).

Catalunya és la comunitat autònoma que presenta un percentatge de sobrequalificació dels titulats universitaris entre 16 i 64 anys més baixa (33,7% el 2021, clarament per sota de la mitjana estatal que se situa en el 36,0%), gràcies a un teixit productiu de més alt valor afegit. Tot i això, Catalunya ha de dedicar més recursos a vies alternatives d'educació (com ara la formació professional) per trobar un millor encaix entre l'oferta i la demanda de treball.

Gràfic 6.A. Població activa amb estudis superiors.

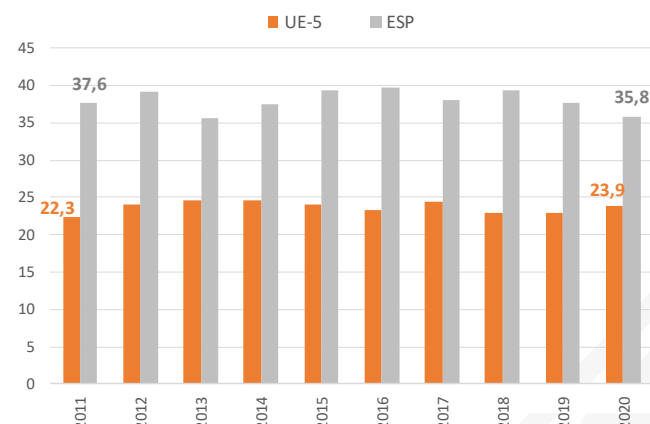
En % de la població activa

Font: Elaboració pròpia a partir de Eurostat i l'EPA.

Gràfic 6.B. Sobre-qualificació juvenil amb estudis superiors. 2019.

%, respecte al total d'ocupats joves amb estudis universitaris

Font: Elaboració pròpia a partir del Centre Europeu per al Desenvolupament de la Formació Professional (CEDEFOP).

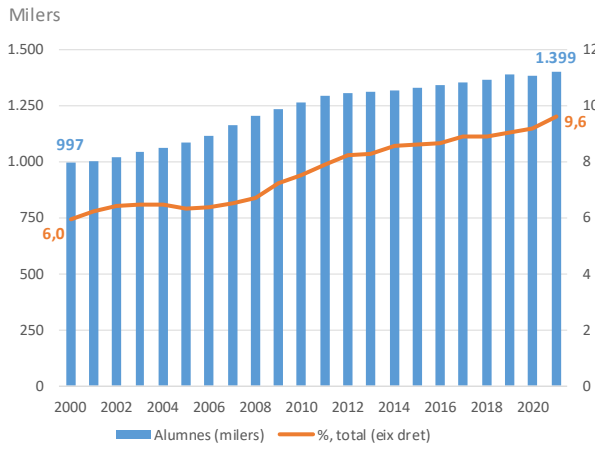
Catalunya ha d'apostar per una formació professional de qualitat, fet que podria contribuir a millorar l'encaix entre l'oferta i la demanda de treball

La formació professional de qualitat és un model consagrat i d'èxit en moltes economies europees del nostre entorn, com ara a Alemanya i als Països Baixos, i és un dels factors que explica els bons resultats del seu mercat laboral. El Gràfic 7.A. mostra com a Catalunya el percentatge d'alumnes matriculats en cursos de formació professional ha augmentat de forma progressiva a partir de la crisi immobiliària (permet una reorientació més ràpida i amb coneixements més especialitzats en comparació amb un grau universitari).

Adicionalment, els **resultats de la formació professional pel que fa a la inserció laboral a Catalunya són positius**. En concret, el Gràfic 7.B. posa de manifest que la taxa d'afiliació (percentatge de nous titulats/des que estan donats d'alta a la Seguretat Social durant els anys posteriors a la finalització dels seus estudis) dels alumnes de formació professional de grau superior dual després d'un any de graduar-se va ser més elevada (66,2%) que la dels universitaris (65,7%) per a la cohort 2016-2017. Addicionalment, un cop transcorreguts 4 anys després de finalitzar els estudis, la taxa d'afiliació entre els i les que han cursat la formació professional dual és força similar (74,5%) a la dels graduats/des universitaris (79,0%). Malgrat això, cal matissar que la taxa d'afiliació dels estudiants que realitzen una formació professional de grau superior (sense la modalitat dual) és clarament inferior a la dels altres dos grups.

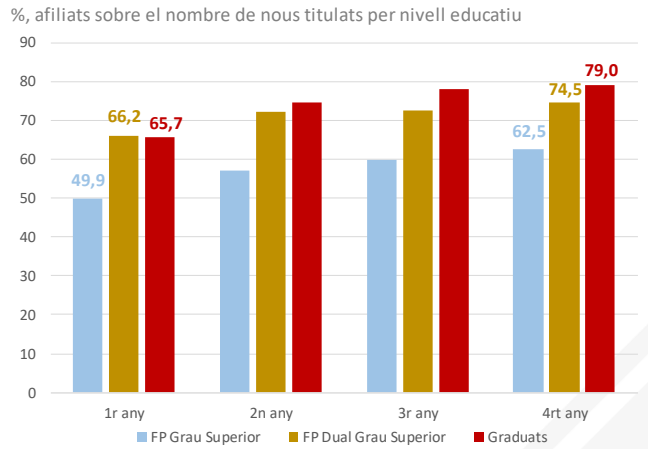
En conclusió, **Catalunya ha de convergir cap a un model educatiu i de formació més equilibrat i homologable al dels països europeus del nostre entorn**. Apostar per una formació professional de qualitat, especialment la que permet obtenir una experiència formativa directament a les empreses, podria contribuir a reduir l'elevada taxa d'atur estructural de l'economia catalana i millorar el retorn social de la inversió en educació pública.

Gràfic 7.A. Alumnes en cursos de formació professional. CAT.

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Educació i Formació Professional.

Gràfic 7.B. Taxa d'afiliació un cop finalitzats els estudis. 2016. CAT.

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Educació i Formació Professional.